

Одржана седница годишње Скупштине УВПС

ПРАВДА ИШТЕ УПОРНО ДОКАЗИВАЊЕ ИСТИНЕ

За четири године важења Закона, пензије су повећане за 7,7% (годишње просечно 1,9%), а плате у јавном сектору и до 27%, што је довело до тога да износи војних пензија буду мањи од 65% од плата официра и подофицира. Пензија је, према Уставу РС, имовина коју, ако је због тешке економске ситуације умањена, када се ситуација поправи, а то је управо тако у актуелно време, треба вратити.

Радно председништво: Љубомир Драгањац, Миланко Бањанац, Марко Неговановић, Ибра Маљика и Душан Самарџић

У Свечаној сали Дома Војске Србије у Београду 11. априла одржана је седница редовне годишње Скупштине УВПС, на чијем дневном реду су, између осталог, биле следеће теме: Извештај о раду и деловању органа између изборне и седнице редовне годишње Скупштине УВПС; Извештај председника УВПС, Извештај Надзорног одбора Скупштине УВПС, Расправа и усвајање наведених извештаја; Усвајање предлога за измену Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи у Удружењу војних пензионера Србије.

Седници су присуствовали многобројни званичници из система одбране Србије и удружења са којима сарађује УВПС. Међу којима и Небојша Николић, начелник Правне управе МО, др Славољуб Сталетовић, начелник Центра војномедицинских установа Београд, Зоран Стојановић, за-

меник директора Фонда за СОВО, Лука Кастратовић, председник ИО Клуба генерала и адмирала Србије, Златко Грујић, председник Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца, Радослав Шкорић, председник ИО Удружења „Ветерани војнообавештајне службе, Милан Јовановић, председник Удружења грађана „Подморничар“, Стеван Ковачевић, председник УВП у Републици Српској, Љубомир Марковић, председник Савеза удружења потомака ветерана ослободилачких ратова Србије 1912-1920, Владо Ђукић, председник Удружења војних бескућника, Душан Максимовић, секретар Удружења пензионера Савезног министарства за унутрашње послове, Љубомир Алексић, заменик председника Асоцијације удружења пензионера унутрашњих послова РС. Међу гостима су били и заслужни појединци УВПС Ми-

лорад Обрадовић, генерал-пуковник у пензији, Љубомир Бајић, генерал-мајор у пензији, Бранислав Дашић, генерал-потпуковник у пензији и Миленко Зарић, генерал-мајор у пензији.

Систематско урушавање права пензионера

Седница је почела химном *Боже правде* и одавањем поште минутом ћутања преминулим члановима и корисницима војне пензије. Скуп је водио Марко Неговановић, а у радном председништву су још били Љубомир Драгањац, Ибра Маљика, Душан Самарџић и Миланко Бањанац. Скупштини је присуствовало 102 делегата од 103.

Извештај о раду у протеклих годину дана поднео је председник УВПС Љубомир

НАСТАВАК НА 4, 5, 6, 7 и 8. страну ➔

Драгањац. То обраћање преносимо у целисти:

„Удружење војних пензионера Србије, од оснивања до данас, непрекидно се бори за остваривање статусних интереса и за заштиту законских права војнопензионерске популације. Социјално осигурање војних осигураника нормативно је регулисано законима и прописима које су надлежни органи спроводили делом селективно или су их ограничавали, али скоро увек на штету војних осигураника.

На данашњој седници Скупштине подсетићемо се на најважније проблеме који су настали непримењивањем закона и прописа, као и њиховим изменама које су у већини случајева ускраћивале стечена права војних осигураника.

Законом о Војсци Југославије било је прописано да просечна плата официра по чину и положају не може бити мања од три, нити већа од пет нето зарада запослених у републици, на чијој територији је седнице тадашњег Савезног министарства за одбрану.

Просечна плата подофицира по чину и положају је 70% од просечне плате (свих) официра. Плате официра и подофицира од доношења овог Закона, па све до 2000. године износиле су од 1,2 до 1,8 нето зарада. Великим ангажовањем ондашњих најодговорнијих старешина у ГШ ВЈ, просечна плата официра је у току 2000. годи-

Љубомир Драгањац, председник УВПС

не повећана на ниво око 2,8 нето зараде, али је то врло брзо обезвређено, јер наредне године плате и пензије нису повећаване.

Изменом прописа о платама и пензија-

ма од 1. 8. 2004. године, у пензијски основ улазе и додаци за трпну службу, руководећи положај и топли оброк. Одлуком министра одбране регулисано је да се та измена прописа примени за лица која иду у пензију после 1. 8. 2014. године, а за пензионере који су пензионисани пре 1. 8. 2004. године, исплата ће бити реализована када се обезбеде новчана средства. Овакво решење код већине пензионера изазвало је огромно незадовољство, па су многи одлучили да то право остваре судским путем. Ондашњи министар одбране донео је одлуку да од 1. 12. 2007. године почне исплата пензија са додацима и за пензионере који су пензионисани пре 1. 8. 2004. године. Оваком одлуком није решена исплата разлике пензије за период 1. 8. 2004. г до 30. 11. 2007. године, па су пензионери били принуђени да то право остварују судским путем, али велики број (углавном наследника то право није остварио. Почетком 2006. године започела је нечувена и непримерена кампања против војних пензионера, а она се у суштини сводила на то да се због великог броја војних пензионера не могу обезбедити финансијска средства
наставак на 6. страни →

Шта су рекли гости и делегати

ШИРОК СПЕКТАР ТЕМА

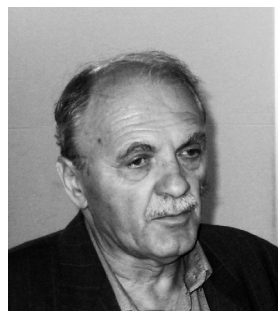

Стеван Ковачевић, секретар Удружења војних пензионера у Републици Српској: „Хвала на позиву. Поздрављам све вас у име Удружења војних пензионера у Републици Српској и желим Скупштини успешан рад. Код нас ће Скупштина бити одржана 27. јуна, а бићете позвани да присуствујете том догађају. Сарадња наша два удружења је добра, треба тако да наставимо и унапређујемо сарадњу“.

Љубомир Алексић, заменик председника Асоцијације удружења пензионера припадника МУП-а Србије: „Све вас поздрављам у име Асоцијације. Имам част да вам пожелим успешан рад. Наша сарадња је добра и надам се да ће бити још боља“.

Лука Кастратовић, председник ИзОД Клуба генерала и адмирала Србије: „Све вас поздрављам у име Клуба генерала и адмирала Републике Србије и Удружења ветерана обавештајне службе и желим вам успешан рад. Ми смо придруже-

ни члан УВПС. Наши чланови, са руководством УВПС, учествују у писању аката који се упућују државним органима за решавање наших проблема. Недавно смо упутили акт председнику државе за помоћ у решавању проблема наших чланова које Хрватска оптужује за учешће у оружаним сукобима на територији Хрватске при распаду СФРЈ“.

Помоћ у организовању конгреса подморничара
Милан Јованов, председник Удружења грађана „Подморничар“: „Наше удружење постоји

15 година. Чланови смо међународне организације подморничара. Ове године организатори смо конгреса на коме ће се окупити делегације подморничара целог света, а покровитељ ће

бити председник Александар Вучић. Придружени смо члан УВПС и од нашег удружења тражимо помоћ у организацији те престижне манифестације. Конгрес ће бити одржан од 21. до 26. маја ове године“.

Владо Ђукић, председник удружења војних бескућника: „Поздрављам вас, а Скупштини желим успешан рад. Како се могло десити да имамо удружење бескућника и да уопште постоје бескућници? За нас је ово тежишно и једино питање. Оно треба да буде главно и за УВПС. Пре 15 дана смо одржали састанак у Новом Саду, а нама познати синдикат је тражио да подржимо формирање новог удружења. Наше питање може да реши само држава. Ми смо уз УВПС, па и ви треба да будете уз нас. Наш претходни председник је тражио да се одржи

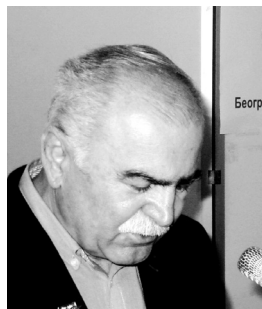
Одзив гостију и делегата био је веома добар

округли сто по овом питању, не знам зашто није одржан, па молим УВПС да ово питање размотри и да тема округлог стола буде обезбеђење станова. Обрађали смо се свим државним органима, али није било довољно слуха за наше проблеме“.

Славољуб Сталетовић, пуковник, Управник ЦВМУ Београд: „Све вас поздрављам у име Центра војномедицинских установа Београд. Захваљујем вам на позиву и помоћи коју пружате у решавању наших заједничких проблема. Имамо 22 локације на којима радимо. Ви сте нам много помогли. Позивам вас да и даље заједно радимо. У актуелно време чине се напори да се формира Геронтолошки центар.“

Златомир Грујић, председник Удружења пензионисаних

војних летача и падобранаца Србије: УВПС је веома добро обавио своју мисију и био доследан на путу борбе за заштиту права, интереса, угледа и достојанства војнопензионерског кора Србије. Руководству УВПС са Љубомором Драгањцем на челу одајем признање за успешно функционисање УВПС. Један број новооснованих удружења својим деловањем суштински нарушава и разбија јединство војнопензионерског кора. Постоји потреба координације између удружења КВП. Треба формирати координационо тело за усаглашавање заједничких интереса, али носилац ових активности треба да буде УВПС“.

Реорганизација у складу са потребама
Божидар Бабић, председник ОпОрг УВПС Нови Београд: „Главни одбор Скупштине

УВПС је формирао комисију за реорганизацију УВПС. Ово схватам да треба да нађемо одговоре како да постојеће организације што успешније функционисају. При томе сматрам да је УВПС најпогоднији облик организовања за остваривање интереса војних пензионера, па га треба доградити, у складу са новим условима. Садашња организација од Скупштине УВПС до месне организације показала је своју оправданост и зато је треба побољшати. У склопу до-

градње треба и регулативу прилагодити новим решењима. Све што будемо урадили, треба да буде у складу са могућностима финансирања. Овим променама треба одлучније да допринесемо и кренемо према државним органима у решавању наших статусних проблема. Пензионо и инвалидско осигурање корисника војних пензија треба

вратити где му је место – у МО. Здравствено осигурање КВП је забрањивајуће скоро по свим питањима и на свим нивоима и држава ту мора реаговати“.

Милорад Орељ, председник ГроОрг УВПС Нови Сад: „У пот-

пуности се слажем са извештајем председника УВПС. Ја ћу говорити о међународној и регионалној сарадњи и о искуствима које имамо. ГроОд УВПС Нови Сад је остварио сарадњу са Асоцијацијом пензионисаних војних кадрова у резерви темешварске области у Румунији. До сада смо имали три међусобне посете. Ова сарадња између градова, а не само удружења, има изузетан значај и подиже углед наше организације. Разменило смо искустава пре свега у решавању социјалних питања, исплате пензија, сарадњи војних пензионера и професио-

ства за повећање плата у Војсци СРЈ, јер се повећањем плата морају повећати и пензије. После овакве кампање усваја се измена Закона о ВЈ који се односи на усклађивање пензија. Од 1. 1. 2008. године пензије се не усклађују са кретањем плата професионалних војних лица у Војсци, већ по динамици и на начин уређен Законом о ПИО у Р. Србији. Применом наведеног закона дошло је до нарушавања система и великог поремећаја у износима пензија за лица истог чина и положаја, само у различито време пензионисаних.

Неправедно закинуто 4,21 одсто примања

Одмах по усвајању Закона о начину усклађивања војних пензија од 1. 1. 2008. године оспорава се право војним пензионерима на ванредно усклађивање за 11,06% које је донела Дирекција Републичког Фонда за ПИО, јануара 2008. године, а односи се на све пензионере. Скоро четири године смо чекали одлуку Уставног суда да нам припада право на ванредно усклађивање пензија за 11,06%. Међутим, и поред одлуке Уставног суда да војним пензионерима пензије морају бити усклађене на исти начин и у истом износу како је то Законом о ПИО регулисано, наступа невиђена опструкција државних органа.

Управни суд није поступио по одлуци Уставног суда више од годину дана.

Дирекција Републичког фонда за ПИО скоро две године није донела решење о усклађивању пензија.

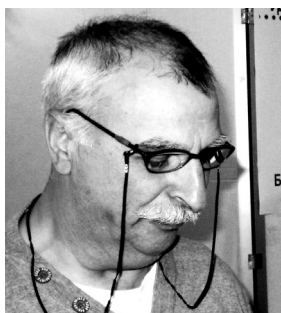
Упоредо са тим, огромна већина војних пензионера покренула је судске спорове. Доносили су различите пресуде. Већина судова доноси пресуде да се пензије увећају за 6,57%. Влада Републике Србије 2015. године омогућила је наплату неисплаћених разлика пензија вансудским поравнавањем и усклађивање пензија за 6,57%, (место 11,06%), почев од новембра 2015. године. Решевање овог питања за многе војне пензионере било је својеврсно малтретирање, јер су излагани великим судским трошковима, а неоправдано закидање повећања за 4,21% и данас код свих пензионера изазива велико незадовољство. Преношењем ПИО из система Фонда за СОВО у Републички фонд за ПИО довело је до разбијања јединственог система СОВО који је успешно функционисао скоро четрдесет година. Укинута је и умањено више права која су била веома значајна за стамбено обезбеђење и социјалну и хуманитарну помоћ. Престало је издвајање средстава за стамбено обезбеђење (2,5%), укинута је једнократна новчана помоћ за болесне КВП и оне са малим

пензијама, као и накнада за трошкове исхране и смештаја за време путовања и боравка у месту прегледа и лечења. Ови и други проблеми налажу нам да на данашњој седници Скупштине предложимо Министарству одбране да се приступи доношењу Закона којим би целовито и аутономно у односу на цивилну регулативу било уређено социјално осигурање војних осигураника.

Четворогодишње деловање Закона о привременом уређивању начина исплате пензија обухваћено је 96% војних пензионера. Пензије су смањене просечно за 15,6%, чиме је војнопензионерска популација значајно осиромашена. Организовали смо потписивање петиције и прикупили 33.000 потписа и упутили предлог Народној Скупштини да се тај закон укине, али разним манипулацијама скупштинских органа, то питање никада није стављено на дневни ред. Упутили смо две иницијативе Уставном суду Србије да тај закон прогласи неуставним. Једну је одбацио, а по другој се до сада није изјаснио.

За четири године важења Закона, пензије су повећане за 7,7% (годишње 1,9%), а плате у јавном сектору и до 27%, што је довело до тога да износи војних пензија буду мањи од 65% од плата официра и подофицира.

налног састава у војсци и сарадњи са локалним самоуправама, а и о помоћи општина и градова нашим удружењима. Планирамо да сарадњу проширимо и са удружењима у Мађарској. Предлажем да ову сарадњу, попут нас и Зајечара, остваре и остале организације УВПС које имају услове за то”.

Иван Милошев, председник МОРГ УВПС „Беле Кула“ Ниш: „Слажем се са извештајем председника УВПС. Ми смо из Ниша давали подршку руководству УВПС у борби за остваривање права кроз институције система. Потенцирао бих два питања. Прво, задовољни смо што је рок за пререгистрацију наоружања, на захтев УВПС, померен за годину дана. Тражимо подршку да се покуша преко МО, да се издејствују олакшице за нас као и за пензионисане припаднике безбедносних снага у смањењу трошкова так-

си за пререгистрацију и ослобађању од лекарских прегледа и уверења. Лекарска уверења (ако се не могу избећи) – цене на ВМА би требале бити ниже, а да те прегледе могу обавити и војне болнице Ниш и Нови Сад. Друго, треба да се активно укључимо у доношење Закона о ветеранима.

Културно-забавне активности

Драгутин Страхињић, председник ГрОрг УВПС Пожаревац: „Извештај председника УВПС прихватам у целисти. Кроз културне активности можемо омасовити удружење. Овим се успоставља боља комуникација руководство и чланова. Организовали смо трибине о појединим питањима, летовање за пензионере у Црној Гори и Грчкој, другарске вечери пензионера два пута месечно и оне су веома посећене. Овим смо афирмисали УВПС и успоставили од-

личну сарадњу са локалном самоуправом. Добили смо донацију од 500.000 динара”.

Јово Миличић, Председник НзОд ОпОрг УВПС Вождовац: „ОпОд УВПС Вождовац води све потребне пословне књиге. Код нас нема незаконитог по-

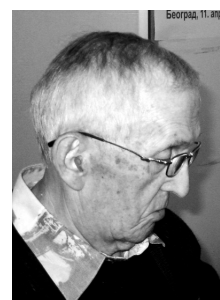
словања. На семинару који је организовало Удружење указано је на слабости које се појављују у неким организацијама УВПС, али ми тих слабости немамо”.

Радмило Милосављевић, члан ОпОд УВПС Вождовац: „По мом мишљењу информисање је добро и на прави начин и из прве руке што доприноси бољој комуникацији са чланством. Војни ветеран доста оптерећује наш буџет. Дописничка мрежа није развијена, па нема доста актуелног материјала из организација УВПС. На ударним странама листа су материјали који се мање читају. Ми на Во-

ждовцу имамо мали број претплатника. Предлажем да пређемо на информативни билтен који би делили свим члановима. У Војном ветерану сматрам да треба смањити број страна, а размислити да излази двомесечно.

Станко Божановић, члан ОпОд УВПС Обреновац: „Учлањеност у нашу организацију је 85% али проблем је што млађи КВП не желе да се учлане у УВПС. Још увек имамо проблема при заказивању прегледа на ВМА (урологија, кардиологија, гастроентерологија и скенер),

Писмо председници Владе РС Ани Брнабић

ВРАТИТИ НЕИСПЛАЋЕНИ ДЕО ПЕНЗИЈЕ

На седници је усвојен текст обраћања председници Владе Републике Србије Ани Брнабић, који такође доносимо у интегралном облику:

„Урушавање функционисања државе и одрживости пензионог система услед недостатка финансијских средстава у Буџету, којим је образлагано доношење Закона о привременом уређивању начина исплате пензија и његовој сагласности са Уставом, више не постоји, јер већ дужи период у Буџету континуирано постоји значајан суфицит.

Полазећи од напред изнете чињенице, сматрамо да су испуњени услови да се, сагласно одреби члана 58. став 2. Устава

Републике Србије, оштећеним пензионерима врати по том Закону неисплаћени део пензије у периоду од 1.11.20014. до 1.11.2018. године, будући да више нема јавног интереса да им се одузима право својине на том делу пензије. Оштећени пензионери траже да им се закинути део пензије исплати у што краћем року, али не дужем од четири године, било у сукцесивно наплативим обвезницама, било уз исплату пензије у месечним ратама једнаким неисплаћеним износима за односни месец. Повраћај закинутог дела пензије би унеколико надокнадио урушавање оштећених пензионера стандарда доведеног на ивицу минимума наведеним Законом, те амортизовао присутне негативне политичке тензије међу том бројном популацијом. Очекујемо да ће Влада темељно размотрити и уважити овај захтев. Молимо за одговор по напред наведено, ради обавештавања нашег чланства”.

осигурању и здравственој заштити траје скоро три године и још увек тај закон није ушао у скупштинску процедуру.

Од 2012. до 2017. године за боловање професионалних војних лица до 30 дана из средстава Фонда за СОВО исплаћено је 3 милијарде и 407 милина динара. То ненаменско трошење средстава угрозило је снабдевање лековима, лабораторијским и потрошним санитетским материјалом. Због недостатка лекова у војним апотекама, лекови се по овереним рецептима набављају у цивилним апотекама који су скупљи за 15-20%. Неопходно је да се финансијска средства дата за исплату боловања до 30 дана врате Фонду за СОВО, како би се побољшало снабдевање лековима, санитетским материјалом и реализовале набавке савремених дијагностичких уређаја.

Преписивање лекова путем рецепата поново је враћено на само месец дана (цивиљима хроничним болесницима дата је могућност и до шест месеци). Овакво стање додатно оптерећује лекаре, а код пацијената изазива незадовољство што морају сваког месеца да долазе по рецепте. Због преоптерећености лекара прегледи се заказују на 40-45 дана, па болесници

У Војсци Србије Закон је укинут, а ми да нас треба да усвојимо захтев и предлог Влади Републике. Србије да се смањени износи пензија врате.

Рецепти и даље само на месец дана

Здравствена заштита војних осигураника остварује се по Закону о ВЈ из 1993. године. Припрема Закона о здравственом

као и са радом и понашањем појединих медицинских сестара на шалтерима. Да ли социјална и хуманитарна помоћ важи и за болесна лица? Потребна нам је помоћ око затварања текућег рачуна код Војвођанске банке и отварања код Поштанске штедионице”.

Тешко до лекара

Јован Симоновић, члан ГрОд УВПС Зајечар: „Ми гравитирамо према Румунији и Бугар-

ској, па одржавамо сарадњу са удружењима војних пензионера у овим државама (Турн Северин, Крајова и Видин). Сарадња се стално унапређује. Сви зацртани циљеви су остварени”.

Цветан Стаменковић, члан ГрОд УВПС Краљево: „Желим да нешто кажем о социјалној и хуманитарној помоћи која је веома важна активност УВПС. Са тим треба наставити и даље.

Чланови УВПС су ту активност веома повољно оценили. Сматрамо да треба да добијемо новчана средства и од Министарства одбране, то јест од Фонда за СОВО”.

Миро Радић, председник ГрОрг УВПС Ваљево: „У Ваљеву је велики проблем здравствено обезбеђење. Због ангажовања лекара на редовним активностима војске у гарнизону, и по неколико часова се чека на долазак лекара за преглед КВП и чланова породица, што изазива нервозу а незадовољство. Предлажем да се супругама

КВП старијим од 60 година издају трајне здравствене легитимације и тако избегне годишњи одлазак на шалтер. Посебан проблем је овера налога за начаре и ортопедска помагала. Наиме. КВП морају ићи у Београд у Фонд за СОВО да би оверили налог. Често преглед на ВМА траје до 14,30, па КВП не стигну да дођу до Фонда за СОВО и у истом дану овере налог. Предлажем да се налози оверавају у Одељењу за рад са војним осигураницима у Ваљеву. По питању стамбеног обезбеђења КВП има доста нејасноћа. У 1999. и 2001. години велики број станова на КиМ (више од 1000) дат је војним и цивилним лицима без наплате, уз Уговор оверен у суду да је стан откупљен, а 38 војних лица ослобођено је плаћања започетог откупа стана. Тиме је држави Србији нанета штета. Број чланова УВПС; због природног одлива стално се смањује, па је ово питање алармантно”.

Административна и правна помоћ члановима

Милутин Пантелић, председник ГрОрг УВПС Ниш: „Ми у Нишу смо се бавили основним задатком – пружали смо помоћ нашим члановима. Врсте помоћи су почев од остваривања права везаних за однос са државним органима, Фондом за

ПИО, Фондом за СОВО, остваривању права везана за повећања, усклађивања, умањења и друга. Свима су позната ова питања, а нама је преостало само да пишемо, да се тужимо, како бисмо остварили своја права. Нашим члановима пишемо тужбе или захтеве. Припремамо наше чланове за суђење, писали им жалбе, решења за извршење пресуда. На тај начин уштедели смо милионске износе, у почетку за Фонд за СОВО а касније Фонд за ПИО. Писали смо жалбе и Уставном суду. Нашим члановима саветујемо да сада могу само да воде управне спорове, пошто ту нема такси, али им не саветујемо да воде парничке поступке јер ту су велики трошкови и таксе. Та помоћ члановима је вишеструко корисна”.

Милан Стефановић, члан ГрОд УВПС Смедерево: „Проблем у Смедереву је што су чланови све старији млађих мало има, а и не желе да се

Писмо министрима одбране и за рад,
запошљавање, борачка и социјална питања

ДА ПЕНЗИЈЕ БУДУ У СИСТЕМУ СОВО

На седници редовне годишње Скупштине 7. сазива усвојен је и текст обраћања министру одбране Александру Вулину и министру за рад, запошљавање борачка и социјална питања Зорану Ђорђевићу које такође доносимо у целости:

„До ступања на снагу Закона о Војсци Србије социјално осигурање војних осигураника било је у целини уређено Законом о Војсци Југославије и на основу тог Закона донетих подзаконских прописа. Та регулатива је обезбедила конституисање усклађеног, сврсисходног и функционалног система социјалног осигурања војних осигураника, аутономног у односу на цивилну регулативу те материје.

Ступањем на снагу Закона о Војсци Србије (1. 1. 2008. године) започео је процес урушавања система социјалног осигурања војних осигураника, јер није благовремено донета регулатива која би у целини супституисала односне одредбе Закона о Војсци Југославије усклађено са променама у Војсци Србије, већ је то решавано сукцесивно и парцијално поједином одредбама других закона и подзаконских прописа.

Прописи који садрже одредбе којима је сада уређено социјално осигурање војних осигураника су: Законом о министарствима, Закон о Војсци Србије, Закон о Војсци Југославије, Закон о пензијском и инвалидском осигурању и подзаконски прописи већим делом донети на основу Закона о Војсци Југославије који је стављен ван снаге. Појединачна решења садржана у тим прописима су међусобно неусаглашена, па и контрадикторна. Последица тога је да су војним осигураницима ускраћена нека права из социјалног осигурања или неравноправан положај појединих категорија војних пензионера у погледу остваривања тих права. Примера ради, због неусаглашености прописа о утврђивању висине почетног износа пензије и начина усклађивања пензије сада постоје драстичне разлике у висини пензије лица истог чина и положаја зависно од времена пензионисања, које са ничим не могу оправдати.

Са напред изнетих разлога, предлажемо да се неодложно приступи доношењу закона којим би целовито и аутономно у односу на цивилну регулативу било уређено социјално осигурање војних осигураника. По потреби, спремни смо детаљно образложити и аргументовати овај проблем, као и учествовати у раду радне групе коју би требало оформити ради анализирања ове проблематике и припреме одговарајућег предлога закона“.

Измена Правилника о социјалној и
хуманитарној помоћи у УВПС

ПРОШИРЕЊЕ ПРАВА КОРИСНИКА

На редовној годишњој Скупштини УВПС усвојена је измена Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи којом се проширује број оних који стичу право на ту помоћ.

У члану 8. став 2. се мења и гласи: „Кориснику из члана 4. овог правилника социјална и хуманитарна помоћ се може дати једном у календарској години уколико укупан приход по члану породичног домаћинства, које је дужан да издржава по закону, не прелази 13 општих бодова“.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења на седници Скупштине Удружења.

Чланом 4. ставом 2. овог Правилника до сада је било прописано да се члану Удружења војних пензионера Србије, ова помоћ могла се дати једном у календарској години уколико укупан приход по члану породичног домаћинства које је дужан да издржава по закону, није прелазило 11. општих бодова или 8.495,19 динара (вредност општег бода је 772,31 динар).

Изменом и допуном Правилника сада је то 13 општих бодова или до 10.040,00 динара.

остају 10-15 дана без лекова, које морају да купују без права на партиципацију.

Недостаци у Уговору о пословно-техничкој сарадњи између Фонда за СОВО и Р. Завода за здравствену заштиту по питању стоматолошког збрињавања, превоза у хитним случајевима и наплати партиципације нису откљонени. Чекање на прегледе и дијагностику на ВМА је и по неколико месеци. Лечење и прегледи цивила треба да буду усклађени са слободним капацитетима у војноздравственим установама. Наплату за лечење цивила треба остваривати преко Фонда за СОВО и та средства ваља искључиво користити за потребе војног здравства. Без обзира на све проблеме који тренутно постоје, војно здравство се мора очувати, нарочито ВМА која нам много тога пружа, што други не могу.

Нови Закон о здравственој заштити у Републици Србији („Службени гласник РС број 25/19) у вези са системом војног здравства, регулисано је:

1) војне здравствене установе (ВЗУ) и санитетске јединице и установе у Војсци Србије (СЈИУ) су препознате као врста здравствених установа које се оснивају у складу са посебним законом,

2) надзор над радом ВЗУ и СЈИУ врши Инспекторат одбране“, завршио је своје излагање председник УВПС Љубомир Драгањац.

Пословање УВПС по слову прописа

У материјалима припремљеним за седницу Скупштине детаљно је представљена материјално-финансијска ситуација Удружења. Председник Надзорног одбора Миле Глумац је на седници навео да је тај орган извршио контролу МФП УВПС у 2018. години. Између осталог извршена је контрола вођења пословних књига и других аката и није било значајнијих примедби, а сва акта се воде по пропису.

У материјално финансијском пословању се мора бити доследан. Ми се финансирамо из чланарине, па мора да постоји траг за све трансакције, истакао је Глумац.

Извештаји су усвојени са само једним гласом против.

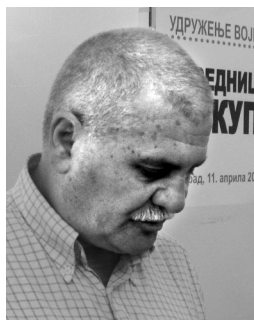
Приредили
Звонимир Пешић
Милан Чуљић

улачују. Проблем је што немамо електронске здравствене легитимације и што недостају рецепти за лекове. Посебан проблем је

наш третман на ВМА (цивили имају предност). Проблем нам је и недостатак новчаних средстава, а закупнина простора за рад организације је висока“.

Предраг Тодоровић, члан
ГрОд УВПС Крагујевац: „Ми пен-

зионери сувише чекамо на добијања стана. Станове пре нас добијају цивилна лица која раде у војсци“

Дискусије су приложили: Милан Мијалиловић, из ОпОрг УВПС Чукарица, Мартин Кузелка из ОпОрг УВПС Бала Црква и Драгољуб Марковић из ГрОрг УВПС Чачак.

Седница годишње Скупштине нишке организације УВПС

УКОШТАЦ СА ПРОБЛЕМИМА

Мада су учињени значајни помаци, Удружење се и даље сучељава са низом проблема који су у надлежности државе. Војни пензионери реагују на непотребно пререгистравање оружја и на порез на оружје, очекујући да се предузму позитивни кораци.

Мр Милутин Пантелић

Све одлуке донете су једногласно

У Дому ВС у Нишу 18. априла одржана је седница Скупштине Градске организације УВПС. Том важном скупу, уз изабране представнике месних организација и госте из институција града, присуствовали су и председник УВПС Љубомир Драгањац и председник Подружнице Клуба генерала и адмирала Србије Стојан Марковић. После интонирања државне химне и одавања почасти преминулим члановима, скупу се обратио мр Милутин Пантелић, председник нишких војних пензионера.

Председник УВПС обавестио је нишке пензионере шта то све организација предузима како би им живот био подношљивији, посебно апострофирајући могуће путеве за разрешавање нагомиланих проблема.

У претходној години, како је рекао Пантелић, пружене су многе услуге члановима.

„Очекивали процват пензија, јер нам је обећано толико повећање пензија „да ће она бити већа него икада“. Међутим, враћено је само оно што нам је одузето, и ни пара више, ни мање. Многи су се надали да ће држава да врати одузето, било у номиналном износу без камате, или у ратама или обвезницама на дужи рок, рекао је Пантелић

У претходној години одржани су избори у свим месним, општинским и градским организацијама, као и избори за Главни одбор. Може се рећи да је изабрано ново-старо руководство, јер је само мали број нових чланова. Разлог је јасан: мало ко жели да ради у удружењу, поготову када су у питању председници месних организација, а нешто слично је и у општинским и градским организацијама. Делимично оправдања је старосна структура, а поставља се и питање накнаде за рад.

Градска организација остварује своје циљеве и задатке у 12 месних организација и две придружене организације. Рад у Месним организацијама је отежан, због непостојања просторија за рад и састанке, тако да се за свако коришћење просторија у месним канцеларијама мора тражити одобрење градских органа. Има и субјективних разлога. Једна месна организација обезбђивала просторије сваког првог понедељка у месецу, али је интересовање било слабо, па се од тога одустало.

Формиран је Актив жена, који постепено покушава да анимира што већи број жена ради учешћа у раду Организације.

Оружје задаје главобоље

—И таман смо помислили да нам држава неће наметати нове дажбине и да нећемо имати нових проблема, изузев за окрњени део пензије, стигао нам је нови намет: за

ШТО ПРЕ ФОРМИРАТИ ПАТРОНАЖНУ СЛУЖБУ

Говорећи о стању у Војном здравству и проблемима са којима се сучељавају војни пензионери, председник Здравствене комисије Витомир Панчић, навео је да је у редовима војних пензионера све више непокретних и да је посебно тешка старосна структура. Заложено се да надлежне институције Министарства одбране под хитно формирају патронажну службу, зашта треба обезбедити неколико медицинских радника и једно санитетско возило.

Предлог је прихваћен са одушевљењем присутних.

пререгистравање личног наоружања, које смо купили и платили, а у време активне службе, било нам је и службено оружје. Након пензионисања, уместо војне дозволе, морали смо да обезбедимо од МУП-а цивилни оружани лист. Након тога следи увођење пореза на оружје, који није безначајан издатак, те и поред више покушаја да нас ослободе плаћања, јер је то било службено оружје, и даље плаћамо порез. Замена дозвола, то јест пререгистравање оружја није нимало јефтино, а законодавац нас третира као оне што први пут виде наоружање.

Замена дозвола је требало да се обави до 15. март 2019. године, али је наш Главни одбор заједно са Удружењем пензионера МУП-а тражио да се рок продужи за две године, а одобрено је продужење од само годину дана. Шта је проузроковала ова одлука? Врло јасно: велики број власника наоружања враћа оружје МУП-У, што је, вероватно, и био циљ закона. У извештајима о убиствима се најчешће наводи да су она извршена оружјем без дозволе. Циљ пререгистрације, чини се, су намицање пара за државну касу.

Чланови УВПС су саветовани да не подносе захтеве за исплату закинутог дела пензије од 4,21 одсто, јер је надлежни суд донео одлуку да припада вредност бода од 9,02 а не 9,40 динара.

Корисници војне пензије су углавном прихватили вансудско поравнање за 2008. и 2009. годину и том приликом потписали изјаву и да су измирили. Понека пресуда која је донета, могла је да прође само ако се ПИО није жалио. Касациони суд извршио је ревизију исплаћених пресуда по вредности бода 9,40 динара, тако да су сви обавезни да врате разлику.

—Када смо последњи пут говорили о повећању пензија на основу бенефицираног радног стажа, истакли смо да сваки појединац доноси одлуку да ли ће да покреће поступак, а то и сада наводимо. Немамо никаквих опипљивих показатеља, да ли нам то припада, па све приче о томе прихватите са резервом, подвукао је Пантелић.

Удружење поклања велику пажњу пружању помоћи корисницима војне пензије. Познато је да се 40 одсто износа чланарине издваја за солидарну и хуманитарну помоћ, која се пензионерима додељују по посебном правилнику, а један од основних мерила су просечна примања по члану заједничког домаћинства. У прошлој години захтев за помоћ из нишке организације поднело је и новац добило 15 чланова. Укупни износ помоћи био је 448.000 динара, а просечан износ појединачно износи око 30.000 динара.

—За солидарну помоћ можемо рећи да је веома важна за наше чланове са нижим примањима. Нема удружења које константно, на основу донетог правилника, дели солидарну помоћ, као што то чини наше удружење. Није то једини облик пружања помоћи члановима. Удружење чини напоре и за пружање и других видова помоћи, а наш

председник УВПС је захтевао од министра одбране да нам врате права која су нам укинута. Оваквим поступцима и чињењем, многа питања ће бити решена, истиче Пантелић.

Здравствено обезбеђење

Олакшавајућа околност за чланове организације је то што у Нишу постоји Војна болница, тако да се највећи део здравствених проблема решава управо под сводовима тог здања. То је од нарочито значаја, јер неке градске и општинске организације немају чак ни амбуланту, већ своја права остварују преко цивилних здравствених установа.

—Посебно истичем, да је наша сарадња са Војном болницом на завидном нивоу. Остварујемо је преко наше Комисије за здравство, чији је председник бивши управник Војне болнице Ниш др Витомир Панчић.

Присутне су и појаве недостатка потрошног материјала, али је то проблем на нивоу целе Војске, о чему се на Главном одбору водила расправа са најодговорнијим руководиоцима здравственог система, када је обећано да ће се и поред недостатка новчаних средстава и броја запослених, учинити све за побољшање здравственог збрињавања војних пензионера. Обезбеђење лековима је сада боље и стабилније.

У последње време време нас највише терети то што се заказивање за лекове врши на месец дана, а обично се то пребаца за пет-шест дана више, а заказивање на два месеца је врло мало трајало, па је укинута, уз обећање да ће бити поново враћено. Надамо се да ћемо и ми прећи на електронске рецепте. Очекујемо нова улагања и осавремењивање Војне болнице, а и пријем недостајућег особља.

Покренули смо и опет ћемо покренути питање склапања уговора за лечење наших осигураника у хипербаричној комори, али смо наилазили на различите одговоре и обећања. Основна препрека су била новчана средства која су надјачала здравље пацијената. Примера ради једна терапија кошта 5.000 динара, а обично је потребно 20 терапија. Нећемо стати на томе. И даље ћемо се борити за побољшање услова лечења наших осигураника, нагласио је Пантелић.

Организација у Нишу није заборавила на чланове у Геронтолошким центрима. Пред-

ставници Удружења са председником Здравствене комисије на челу неколико пута су их посетили и пружили им помоћ. Управа Геронтолошког центра Ниш похвално се изразила о посетама и истакла да то, осим Удружења, не чини ниједна институција.

Стамбена разгледница

—Наш Главни одбор је тражио објашњење од Министарства одбране, зашто се у додели станова форсирају професионална војна лица у односу на војне пензионере. Добио је одговор којим нисмо задовољни. У Нишу 108 војних пензионера нема никакав стан.

Наш Градски одбор пружа сваку помоћ везану за подношење молбе за стан, стање на ранг-листи, подношење молбе за кредите, оверу фотокопија потребних докумената и друге потребе као што је упознавање са Правилником о додели станова и др. Основни проблем је што станова нема, као и то да се нови правилник не доноси већ годину дана. Последња информација је да се налази у Влади РС, где треба да се да зелено светло.

Почела је изградња станова која се купују под повољнијим условима, у режији државе. У Нишу се гради 190 станова, на локацији насеља „Стеван Синђелић“, од чега ће део бити додељен и војним пензионерима. Објављен је јавни оглас, а захтеви заинтересованих се тренутно решавају у МО, обавестио је присутне Пантелић.

Посебна пажња посвећује се неговању традиција, јер је то део историје, а држава која нема историју, не може се тако назвати. Представници нишких војних пензионера учествовали су у обележавању значајнијих историјских датума.

Са сродним организацијама, попут СУБНОР-а, ОРВС, Удружења потомака ослободилачких ратова Србије, а посебно Удружења писаца „Чегар“ учествовали су у низу манифестација и обележавању оних датума који су део историје Србије. Посебно се истиче сарадња са Друштвом писаца „Чегар“, са Мирославом Бакрачем на челу.

Неумитно је чињеница, да се број чланства, због природног одлива, смањује а прилив од новопензионисаних војних лица је занемарив. Нишка организација броји 2.310 чланова, а у прошлој години учланило се

22, а организацију је напустило пет чланова. У наредном периоду биће организована акција пријема нових чланова.

—Током целе године, трудили смо се да наше чланство информисамо о свим значајним питањима, али унапред морам истаћи, да су се интересовања највише односила на проблеме усклађивања пензије. Гостовали смо на *ТВ Белама* и *Нишкој телевизији*, где смо покушали да наше чланове обавестимо о већини актуелности везаним за решавање статусних права. Чињенице о нашем раду објављивале су и *Народне новине*, а наша службено гласило *Војни ветеран* сваког месеца објављује податке о Удружењу. Нисмо задовољни бројем претплатника, па смо у последње време одлучили да свакој месној организацији уступимо одређен број гласила бесплатно, како би информисање било што потпуније. С обзиром да кроз просторије УВПС у Нишу дневно прође велики број чланова, непосредно информисање је показало најбоље резултате. На сајту Удружења могу се пронаћи одговори на најважнија питања, који се тичу чланова.

Излети на другачији начин

Организовали смо пет излета и то на привлачним дестинацијама, али одзив није био задовољавајући, тако да смо морали да тражимо и помоћ других организација, како би попунили аутобус. Иначе, организација излета, по мишљењу учесника, била је веома добра. Убудуће излете и дружења ћемо да организујемо са мање људи и до ближих дестинација.

Дружење је једна врста терапије, коју препоручују сви медицински стручњаци, а посебно у овим нашим стресним временима. Можемо донекле тражити и оправдање у старосној димензији, али баш напротив она не би требало да буде препрека.

У сарадњи са Шаховским савезом Нишког округа, успешно смо организовали шаховски турнир, закључио је Пантелић.

У претходној години, у границама могућности, нишка организација је реализовала годишњи план рада. Како је истакнуто на седници Скупштине, у раду су имали сталну подршку и помоћ Главног одбора Скупштине УВПС, са председником Љубомиром Драгањцем на челу.

З. Пешић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у марту 2019. године

ДВАДЕСЕТОРО ЗБРИНУТИХ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 3. априла 2019. године, размотрио захтеве достављене у марту 2019. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника:

ОпОр Стара Пазова ЈС: 31.000,00 – по члану 7.983,80 динара
ОпОр Нови Београд КР: 31.000,00 – по члану 13.093,52 динара
ОпОр Нови Београд ИБ: 37.000,00 – по члану 8.345,07 динара
ОпОр Земун МЗ: 31.000,00 – по члану 5.976,08 динара
ОпОр Крагујевац МБ: 34.000,00 – по члану 12.792,75 динара
ОпОр Нови Београд ОС: 34.000,00 – по члану 10.610,00 динара
ОпОр Врање ЛИ: 37.000,00 – по члану 4.914,94 динара

ОпОр Крушевац РА: 31.000,00 – по члану 9.234,17 динара
ОпОр Прокупље ВС: 34.000,00 – по члану 12.828,08 динара
ОпОр Прокупље ВЉ: 27.000,00 – по члану 12.355,28 динара
ОпОр Књажевац ТБ: 31.000,00 – по члану 10.980,87 динара
ОпОр Нови Београд МЉ: 31.000,00 – по члану 10.872,77 динара
ОпОр Земун ЈМ: 31.000,00 – по члану 13.286,28 динара
ОпОр Крагујевац ЈД: 34.000,00 – по члану 9.124,50 динара
ОпОр Ваљево РС: 34.000,00 – по члану 10.285,76 динара
ОпОр Смедерево РД: 34.000,00 – по члану 5.948,62 динара

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,

ОпОр Прокупље ДА: 20.000,00 – по члану 22.401,69 динара
ОпОр Нови Београд ВС: 20.000,00 – по члану 24.195,67 динара
ОпОр Ниш ВГ: 15.000,00 – по члану 25.104,01 динара
ОпОр Звездара ДМ: 15.000,00 – по члану 23.500,00 динара.
Новчана средства ће бити уплаћена на текуће рачуне до 10. априла 2019. године.

Захтеви који су достављени у марту 2019. године су сви решени. Захтеви који буду достављени у времену од 1. априла до 30. априла 2019. године биће решавани почетком маја 2019. године.

Извршни одбор

Седница Скупштине раковичке организације УВПС

ДУГ ПУТ ДО
КЛУБА ПЕНЗИОНЕРА

Општински органи власти прихватили су изградњу Клуба пензионера, који би користили и војни пензионери, али због мањка новчаних средстава не зна се када ће се приступити реализацији плана

У просторијама Месне заједнице Видиковац, 21. априла одржана је седница годишње Скупштине ОпОд УВПС Раковица. Скуп је отворио председник општинске организације Милорад Колашинац, а седници је присуствовао председник ИО Главног одбора УВПС Зоран Вучковић.

Извештај о раду у протеклих 12 месеци поднео је председник Милорад Колашинац.

–Метод рада ОпОд

се углавном одвијао кроз одржавање редовних седница а по потреби и ванредних, а и пријемом чланова УВПС сваког четвртка од 9 – 12 часова. У те дане примано је око 20-30 чланова.

У претходном периоду живот и рад одвијао у веома сложеним и тешким политичким и економским условима, који су погађали све наше грађане, а на чланство највише негативног одраза имало је: неправедно умањење пензије, нефункционисање правне државе, све лошији стандард, урушавање фонда ПИО и неусклађивање пензија. Да напоменем да је претходну годину обележила два значајна јубилеја 25 година од формирања ОпОр УВПС Раковица и 100 година од завршетка Првог светског рата, што смо и обележили свечаном скупштином и пригодним програмом.

Наш општински одбор редовно је пратио ситуацију, и имао доста добру комуникацију са чланством и у целини познаје проблеме, настојао да их објективно сагледава и о томе обавештава органе УВПС. Успешно смо реализовали најзначајније активности, казао је Колашинац.

У општинској организацији су чинили напоре да члановима помогну у остваривању права на враћање закинутог дела пензија. Упућивали су их на подношења захтева Републичком фонду ПИО за доношење решења за враћање неправедно умањење пензија, у управном поступку. До сада је поднето више од 160 захтева Републичком фонду ПИО.

Доношењем Закона о смањењу пензија пратило је и неодговарајуће усклађивање, тако да су у том периоду пензије усклађене 7,75%, а плате у јавном сектору су порасле за 17%. У овогодишњем буџету по закону није предвиђено усклађивање пензија. Обећано је усклађивање уколико буде повољан раст БДП. Оваквим начином

Старосна структура чланова у Раковици све је неповољнија

држава је урушила системски закон ПИО и сам фонд ПИО. Усклађивање пензије је уставна обавеза у делу којем држава води бригу о социјалном положају пензионера и да достигнути ниво социјалне заштите не може бити смањиван, па тако и да одржи куповну моћ остварених пензија.

Куповна моћ смањена за 18 одсто

–У материјалу фискалног савета Србије постоје подаци који указују да је куповна моћ пензија, због раста цена од 2012. године, и поред периодичних усклађивања смањена за 18% и да пензије нису усклађиване због раста БДП за око 12% што укупно износи 30%.

Финансијски ефекти овакве реформе ПИО је уштеда око једне милијарде евра годишње због неусклађивања пензија, не рачунајући око једну милијарду евра на име умањених пензија на основу привременог закона од 2014. до 2018. године, па се тако долази до импозантног износа уштеде на пензијама од 2014. године до сада на око пет милијарди евра. Политичари су у праву кад кажу да су пензионери спасили финансијску стабилност државе, само што тога нисмо свесни, а нико нас за то није ни питао, подвукао је Колашинац.

За сада су реформе система ПИО сведене на смањење дела пензија њиховим непотпуним усклађивањем од 2012. године до сада. Оваквим начином је извршена прерасподела имовине на штету пензионера, обустављањем редовног усклађивања по закону ПИО, под изговором да се тражи издашнија формула, што је чиста политичка флоскула. Неусклађивање пензија је тако продужено за још за једну годину и практично прикрива одлагање реформи у јавном сектору у режији државе.

–Ми пензионери хоћемо сигурност и извесност исплата пензија без обзира ко је

на власти и не желимо фаворизовање било које странке, како би нам пензије биле редовне и редовно усклађиване. То захтевамо на основу закона и стеченог имовинског права након пензионисања.

Најзначајније хуманитарне активности које смо спроводили у извештајном периоду огледале су се у посетама тешко болесним и непокретним члановима, у становама или болницама и другим активностима.

Новчана помоћ додељена је двојци материјално угрожених војних пензионера.

Информисање чланства се углавном вршило путем нашег гласила *Војни ветеран*, који је све читанији и популарнији. Приликом сваког окупљања у просторијама ОпОд коришћено је то гласило за информисање чланова о актуелним догађајима и процесима, истакао је Колашинац.

Што се масовљења чланства тиче у овом периоду учлањено је мало. Број КВП на територији општине Раковица износи 1335. Са шест новоучлањених организација сада броји 552 члана. Задатак актуелног руководства УВПС је да од 783 војна пензионера, у наредном периоду, учлања што већи број.

Тежишни задаци

На плану сарадње са локалним органима власти учињени су почетни кораци на плану изналажења бољих и хуманијих услова за рад и удружења, тако да је у сарадњи са цивилним удружењем пензионера покренута иницијатива која је делимично прихваћена од стране општинских органа власти за изградњу клуба пензионера на територији Видиковца. То опредељење је ушло у план рада општине Раковица, што даје наду да ће у догледно време бити и завршено. Са јединицама ВС традиционално добру сарадњу раковички војни пензионери одржавају са Истуреном амбулантом Церак.

–Слободно и одговорно могу рећи да смо имали свесрдну и несебичну помоћ од нашег руководства Удружења, председника УВПС и свих чланова ИзОд. Предлажемо неколико тежишних задатака за будући период: (1) Масовљење чланства; (2) Наставити започету сарадњу са локалним властима и цивилним удружењем пензионера у циљу изналажења бољих услова рада што се тиче простора за садржајније окупљање чланства; (3) Пружање помоћи сваком члану на остваривању права по покренутим захтевима за закинути део пензије и за новчану и хуманитарну помоћ.

На крају вам желим добро здравље, дуг живот, личну и породичну срећу, да дружење убудуће окренемо у културно-забавним садржајима, а не да се боримо против закидања права и да доказујемо да је пензија економска категорија зарађена муотрпним поштенним радом и да је то лична својина сваког појединца, како је то и у свету признато, закључио је Милорад Колашинац.

Председник Извршног одбора ГО УВПС Зоран Вучковић обавестио је присутне о томе шта све Удружење предузима да би повратило законом утврђена права и шта се у наредном периоду може очекивати. Детаљно је изнео стабелну ситуацију, бавећи се посебно државном станоградњом која је отпочела у Врању, Нишу и Крагујевцу.

3. П.

Редовна седница годишње Скупштине чукаричких војних пензионера

ПЕНЗИЈЕ ВРАТИТИ У ФОНД ЗА СОВО

Решењима државних органа о начину усклађивања пензија, урушен је системски закон о пензијском и инвалидском осигурању

Кључни задаци из Програма, статута и Плана рада УВП Чукарица реализовани су у мери објективних могућности и инженерције удружења. Ангажовање удружења било је посебно усмерено према институцијама система у циљу укидања већ донетих прописа, а и предупредњења доношења нових одлука које урушавају правни и материјални положај војних пензионера, један је од основних акцената са седнице Скупштине чукаричких војних пензионера одржане 22. априла.

Међу гостима су били председник УВПС Љубомир Драгањац, председник ИО ГО Зоран Вучковић, члан ИО ГО др Часлав Антић и председник Надзорног одбора Скупштине УВПС Миле Глумац, управник ГА Церак Билјана Веиновић, председник Удружења подофицира Драгић Кршљанин, члан општинског већа Чукарица Горан Ускоковић, председник ОО СУБНОР-а Милутин Шошкић...

Председник Љубомир Драгањац и Зоран Вучковић детаљно су информисали присутне о статусном, материјалном и стамбеном статусу војних пензионера.

Извештај о раду општинске организације поднео је председник ОпОд Зоран Јанковић.

—Снага нашег удружења показана је приликом обележавања 25 година рада УВПС и 100 година од завршетка Првог светског рата. УВПС незаобилазни је фактор на који све институције државе треба убудуће да рачунају у решавању проблема са којима се војно-пензионерка популација суочава.

Доношењем закона о смањењу пензија пратило је и неодговарајуће њихово усклађивање. У периоду трајања закона до његовог укидања, пензије су усклађене за 7,75 одсто, а плате у јавном сектору су порасле за 17 одсто. Почетком ове године плате у јавном сектору су повећане за још 10 одсто, а у овогодишњем буџету нису предвиђена средства за усклађивање пензија. Обећања да ће се пензије усклађивати у складу са растом бруто друштвеног производа, нису се остварила, па је тако војне пензионере захватило разочарење.

Рад организације оцењен је високом оценом

Од 2012. године до данас, веома је изражено заостајање војних пензија у односу на плате професионалних војних лица. Тренутно износи војних пензија у односу на плате професионалних војних лица су испод 65 одсто, што је за око 20 одсто мање у односу на негдашње законско решење, са тенденцијом све веће разлике, казao је Јанковић.

Код надлежних државних органа УВПС је покренуло иницијативу да се пензијско-инвалидско осигурање врати у систем социјално осигурања војних осигураника и да се одређивање и усклађивање војних пензија веже за плате професионалних војних лица.

Војно здравство на низбрдици

Неке иницијативе појединих војних пензионера и адвокатских канцеларија иду ка томе да се покрену судски поступци за враћање сакинута дела пензије од 2014. до 2018. године.

—Тренд урушавања војног здравства, и поред сталног указивања УВПС надлежним органима, најалост се и даље наставља. Здравствена заштита војних осигураника је оптерећена неодговарајућим квалитетом пружених услуга, пре свега на примарном нивоу. Осим тога, дуго се чека на заказивање неких специјалистичких прегледа и специфичних дијагностичких процедура и на хируршке захвате. У војно-здравственим установама и апотекама константан је проблем недостатака лекова и санитетског материјала.

Припрема Закона о здравственом осигурању и здравственој заштити војних осигураника траје више од три године, због чега се многи проблеми не решавају и по многим питањима војним осигураницима су права умањена. Приходи од лечења ци-

вилних осигураника се враћају Министарству одбране само у износу од око 50 одсто, чиме се смањују могућности војног здравства.

Започети процес увођења електронских картица и издавања рецепата је прекинут, тако да је војно здравство дошло у ситуацију да није компатибилно са цивилним здравством. Због тога су настали проблеми у издавању рецепата војним осигураницима у цивилним здравственим установама. Такође је дошло до застоја у изградњи геронтолошког центра за војне осигуранике на Карабурми. Удружење се залаже да се радови убрзају и да се центар што пре стави у функцију, нагласио је Јанковић.

У периоду између две скупштине стање у погледу стамбеног обезбеђења војних пензионера није побољшано. И даље је веома алармантно и неизвесно када ће више од 8500 корисника војних пензија решити своје стамбено питање, и када ће се једном броју стамбених интересената решити агонија чекања на кров над главом дужа од 25 година. Најављена стамбена изградња за припаднике безбедносног сектора је на самом почетку.

Поштовати Устав и законе

Због тога УВПС апелује да надлежни државни органи предузму све потребне мере да се процес убрза и тако остваре амбициозни планови станоградње.

—У протеклом периоду радили смо на подизању активности на јачању организације, утврђивању социјалне и здравствене евиденције о чланству, развоју сарадње са сродним организацијама и органима власти као и организовању активности на окупљању пензионера.

Војни пензионери не траже било какве привилегије као родољуби свесни да морају да деле судбину народа, али не можемо се помирити са чињеницом да нам се укидају уставом загарантована права. Све што тражимо своди се на поштовање Устава и закона.

На Чукарици од укупно 2223 КВП, 723 су чланови нашег удружења чиме не можемо бити задовољни.

Од надлежних државних органа захтевати да се покренута иницијатива пензијско - инвалидско осигурање војних осигураника врати у Фонд за СОВО и да се усклађивање војних пензија, веже за плате професионалних војних лица. Инсистирати да се регулативном о стамбеном обезбеђењу испоштује време чекања на стан и да се повећа проценат доделе стана војним пензионерима.

Уобичајено је да наш ОпОд одржава седнице свака два месеца и чешће, а МОд углавном месечно. Уведена је пракса да део чланова ОпОд и МОд сваког понедељка састају у просторији МЗ у времену од 10,30 до 12,00 часова и да раде у корист КВП.

Наш лист *Војни ветеран* који обрађује тематику пензионерске популације, нашао је на велико одобравање и захвалност код већине КВП, преко 60 чланова су претплатници на тај лист, морамо учинити напор да се тај број повећа.

З. П.

Ратни подвиг: Како је 252. оклопна бригада неопажено пребачена на Косово и Метохију

НЕВИДЉИВИ ЧЕЛИЧНИ ОРИЈАШИ

У условима непрекидног извиђања из космичког и ваздушног простора (8 до 12 сателита), авиона типа *awaks* (два до четири система око СРЈ, углавном са простора Мађарске, БиХ и Македоније) и више извиђачких авиона НАТО-а, из Краљева је на простор Космета, на почетку рата, пребачена у маневарском и ватреном смислу најмоћнија јединица Војске Југославије, са задатком да заустави евентуалну копнену агресију алијансе.

ПИШЕ: Звонимир ПЕШИЋ

Операција наше војске која је изведена на почетку агресије НАТО-а јединствена је после Другог светског рата, односно након искрцавања на Нормандију. Генералштаб Војске Југославије издао је на почетку рата наређење за ојачање Треће армије 252. оклопном бригадом Прва армије и њено довођење из гарнизона Краљево на Косово и Метохију. У условима агресије НАТО-а, био је то изузетно тежак и сложен задатак. Када се сва возила, гусеничари и точкаши оклопне бригаде, поређају у јединствену колону, дужина тог поретка износи око 60 километара. У условима апсолутне превласти НАТО-а у ваздушном простору и непрекидног извиђања из сателита, авиона *awaks* и извиђачких авиона, та операција је била осуђена на неуспех. Али нужда закон мења...

На почетку агресије НАТО-а на СРЈ прекинута је школовање у највишој образовној институцији Војске Југославије – Школи националне одбране (ШНО). Слушаоци 42. класе упућени су у јединице и команде ВЈ да ојачају одбрану. Један од њих, потпуковник Младен Божић, тенкиста са изузетним искуством (ратовао у Хрватској и БиХ) добио је прекоманду у Крагујевачки корпус. Није ни стигао да се тамо размести, када га је командант Крагујевачког корпуса генерал Живомир Смиљковић, по хитном поступку, упутио у Краљево. Тако силом прилика постаје планер и реализатор веома обимне и осетљиве операције пребацивања 252. оклопне бригаде на простор Косова и Метохије.

У две колоне до циља

Командант бригаде пуковник Милош Мандић пре агресије, са једним тенковским батаљоном, већ је био у борбеном поретку Треће армије. Требало је за кратко време планирати пребацивање бригаде на простор Косова и Метохије. Да бисмо избегли сваки ризик одлучили смо се да дужина композиција возова буде толика да могу да се склопе у тунеле. Укрцавање и искрцавање такође су биле тачке на том путу којима је ваљало обратити нарочиту пажњу, казује данас пуковник у пензији Младен Божић.

Према наређењу и плану Генералштаба Војске Југославије било је предвиђено да бригада крене на марш у две колоне: пр-

Повлачење тенкова са простора Космета после Кумановског споразума

ва, главна колона, борбена оклопна возила, која се превозе железницом; друга, помоћна, коју чине позадинске и остале јединице на моторним возилима, које маршују сопственим „ходом“. Маршрута је била: Краљево – Рашка – Лешак – Косовска Митровица – Приштине – село Лапушник – Клина. Дужина маршруте је око 250 километара. У Краљеву је припремама за транспорт командовао начелник штаба пуковник Србољуб Гавриловић.

Оперативци Треће армије и Приштин-

ског корпуса „снимили“ су начин дејства авијације НАТО-а. Утврдили су да су напади били најслабији између 4.00 и 8.00 часова изјутра, али са повременим налетима извиђачке авијације и авиона А-10. Поред тога, код сваког прекида дејства, вршена је симулација налета авијације.

Наређење за марш стигло је изненада. Требало је за четири часа обавити све припреме, урадити план маршевања, попунити јединице муницијом и горивом и кренути пут Космета, где су моћне осам-

десетчетворке (наш тенк М-84) жељно ишчекивали да би се успешно зауставила евентуална копнена агресија НАТО снага и терориста. Након изузетно брзих припрема из транспорта у коме су била три воза на којима су били најсавременији тенкови М-84 и БВМП-80, 28. марта, у 22 часа и 30 минута, кренула је прва композиција. За њом још две. То је био почетак марша који је трајао четири дана и почетак жестоког надигравања с НАТО авијацијом. Да је транспорт откривен и уништен, терористи и НАТО-а би били у великој предности. Борбени део бригаде пребачен је у четири транспорта по три воза, што је укупно 12 железничких композиција. Огромну помоћ пружили су нам железничари којима и овога пута одајем признање на високој професионалности, наводи Божић.

Могли да дејствују и са вагона

Поред осталих, решена су и следећа питања: сигурна и непрекидна веза између железничких композиција и моторизованих колона; добра веза и координација са железницом; прикупљени прецизни подаци о броју тунела и мостова на маршрути; утврђене дужине сваког тунела и дужине сваке железничке композиције; регистроване све рампе за искрцавање тенкова са железничких вагона; утврђене погодне обилазнице око свих мостова на Ибру; пронађени су погодни рејони за склањање моторних возила ако буду откривена и нападнута; формиран посебни тимови за решавање ових питања и праћење покрета колона.

Команда Треће армије издала је наређење и регулисала: (1) да се упуту заједнички тим Треће армије и Приштинског корпуса у 252. оклопну бригаду ради координације; (2) да се одреде јединице из Приштинског корпуса за обезбеђење проласка композиција на успутним станицама и критичним деоцима, посебно кроз Косовску Митровицу, Вучитрн и од Косова Поља до Клине; (3) да се изврши добро маскирање тенкова на вагонима и измене силуете тенкова; (4) да се изврше припреме да поједини тенкови могу дејствовати и са вагона; (5) да се прецизно планира „сакривање“ композиција у тунеле и усеке на прузи у случају налета авиона; (6) да се обезбеди сигурна веза са командом транспорта и свим композицијама са Оперативним центром Треће армије и Приштинског корпуса; (7) да се преко делегације при Југословенским железницама обуставе сви предвиђени поласци возова, док се не заврши превозење бригаде и да се заустављање композиција врши без уобичајене процедуре; (8) да код сваког машиновође буде по један старешина са уређајем за везу; (9) да се предвиде места на маршрути, где нема истоварних рампи, како би у случају напада на композицију или оштећења пруге тенкови могли брзо напустити вагоне.

Према плану марша предвиђено је да комплетна бригада стигне на Косово и Метихију за четири дана.

Дан када су проклизавале локомотиве

Приликом транспорта тенкова и оклопних транспортера на почетку композиције је путнички вагон у који се смештају посаде и старешине. Следе тенкови са пуним резервоарима горива и комплетним борбеним комплетом граната, да би у последњем делу воза биле укрцане резерве горива, мазива и муниције, прича Божић.

У 19.15 часова било је извесно да ће марш помоћне колоне почети по плану, а главне колоне 28. марта око 22.30 часа, због процедуралних питања које службеници Југословенских железница завршавају.

Главна колона, са тенковима, била је укрцана на три железничке композиције, предвиђене да у утврђеним временским интервалима иду једна иза друге.

У првој локомотиви прве железничке композиције био је управо потпуковник Младен Божић. Пребацавање композиција је било од тунела до тунела. Мада је претходно проучена метеоролошка ситуација, то јест да су се над делом Србије, куда је пролазио транспорт, надвили ниски

за уклањање локатора пукла је гума, а резервне није било. Из базе је послато друго возило, па је све то потрајало одвише дуго. Након уклањања локатора, око 3 часа и 30 минута, воз је кренуо даље. Покрет се одвија у потпуном мраку, без упаљених светала. У ваздуху је те ноћи, долином Ибра, просто кувало од авиона НАТО-а који су тада најжешће гађали Приштину.

Због огромног терета које су вукле, дизел-локомотиве су на успонима проклизавале. Најпре сам уочио машиновођу како повремено повлачи неку полу. Питао сам га шта то чини, а он ми рече да испушта песак на шине, како дизелка не би проклизавала. Тај ефекат је појачавала и ситна киша која је престано влажила шине, присећа се Божић.

Тешка одлука за официра

Око 6 часова и 30 минута први воз улази у тунел „кула“ и ту се скрива. Други је у тунелу „павлица“ а трећи у „бањској“. Након скривања возова у тунелима, Божић је са мајором Петрушевским, који је касније погинуо на Космету, пешке отишао до станице Лозиште. Око 7 часова обавештава

Транспорт тенкова у рату возом веома је сложен и ризикантан

облаци, због летова извиђачких авиона требало је предузети мере опреза.

Око један час после поноћи, 29. марта, воз је заустављен у станици Лешак. Шеф станице Радојко Брајовић позвао је команданта транспорта потпуковника Божића и саопштио му да је постављен локатор испод моста који је на седам километара од транспорта. Локатор је открио чувар пруге. Даље се није смело, јер би локатор могао да укаже авионима НАТО-а да имају уносан циљ. Транспорт је заустављен на отвореној прузи, а ближи се јутро. Божић успоставља везу с дежурним у 125. бригади у Косовској Митровици и тражи да пошаљу специјалну јединицу да уклони локатор. Док су борци уклањали локатор, Божић, који је имао наређење да се превозење бригаде обави искључиво ноћу, знајући да још два воза иду иза и да током ноћи неће стићи на одредиште, са железничарима, који су знали дужину свих тунела на релацији до Косовске Митровице, прави план да сакрије возове у тунеле дуж пруге. Сакривање мора да заврши пре свитања.

Како Марфијеви закони никако не мирују, аутомобилу којим се превозила екипа

генерала Смиљковића, команданта Крагујевачког корпуса, где се налази и успоставља везу с генералом Лазаревићем коме подноси извештај да је колона точкаша са потпуковником Лукићем на челу већ дошла на одредиште у Липљан и пита га шта даље да ради.

Лазаревић му одговара да је неопходно да бригада што пре стигне у Липљан и одмаршује у рејон Клине, а да су, што се авијације НАТО-а тиче, исти и дан и ноћ. Божић обавештава Лазаревића да има наређење да кретање бригаде буде искључиво ноћу.

Процењујући ситуацију и временске прилике, Божић је питао отправника возова станице Лозиште Мила Недељковића: „Колико се може задржати оваква облачност у овом делу?“ Недељковић је одговорио: „Може да потраје и недељу дана“. Његов одговор био је пресудан да Божић одлучи да транспорт крене према Липљану. Била је то храбра одлука потпуковника Божића који је имао велику одговорност за судбину, по ватреној моћи, једну од најјачих јединица ВЈ. Прави, способни и храбри официри се управо препознају и ста-

Командант Треће армије генерал-пуковник Небојша Павковић

НАДМУДРИЛИ СМО ГЕНЕРАЛЕ НАТО-а

Пред зору (30. марта 1999) пијем ко зна коју кафу по реду и чекам извештај о доласку 252. Оклопне бригаде на маршевски циљ. Коначно у 5,30 часова Лазаревић извештава да је и друга колона стигла у Клину, а Други механизовани батаљон у Липљан.

Ово је несумњиво био велики успех, пре свих, старешина и војника 252. оклопне бригаде, команданта Бригаде, пуковника Мандића, и команданта ртранспорта, потпуковника Младена Божића.

Мало ко је могао да поверује да се овај задатак може извршити без већих проблема. Сви смо се плашили да авијација НАТО-а не открије бригаду. Показало се да НАТО, поред све технике, није успео да је открије. Стигла је на Космет непримећена, на радост свих нас. Одмах, на опште изненађење и шок планера НАТО-а и њиховог портпарола, Џеми Шеја, обелодањено је „да са на Косову и Метохију, у распореду Приштинског корпуса налази нова јединица“.

За њих је било касно. Предузете су бројне ма-

скирне мере и поступци да бригада и даље остане „невидљива“ и за AWACS-е и сателите НАТО.

Колико су у Команди НАТО-а стрепели од ове бригаде, показало се када су из авиона бацали летке у којима позивају припаднике једног од батаљона 252. оклопне бригаде да се предају „иначе ће бити уништени од њихових авиона А-10“.

Гледам летак, убеђен да планери НАТО-а не знају да је цела бригада доведена на Космет, већ мисле да је дошао само један њен батаљон.

Ми имамо разлога за славље јер смо успешно маскирали марш бригаде, учинили је „невидљивом“ и сачували технику и људство. Бригада је размештена на положајима око Клине и Ораховца. Није било времена за ликовање. Надмудрили смо генерале НАТО-а, али знамо да ће нам требати још много знања и мудрости, да издржимо незапамћену агресију и сачувамо људе и технику.

Честитао сам свима који су били ангажовани на овом сложеном задатку. Осетио сам неописиво олакшање. Као да ми је камен пао са срца. Наредио сам Лазаревићу да што пре планира да обиђемо ову јединицу и да видимо бригаду и њене војнике и старешине...

(Из књиге генерала Небојше Павковића „Трећа армија седамдесет осам дана у загрљају „Милосрдног анђела“, Ратни дневник команданта 3. А ВЈ)

савају у најтежим тренуцима када сами морају да донесу најтеже одлуке. Божић наређује борцима да рашпанују тенкове и оклопне транспортере, да возачи уђу унутра и да, ако дође до напада авијације, спусте тенкове и транспортере са вагона и заузму растресит распоред. Радио-везом јавља да крену и остали возови и да уђу у тунеле у којима су били претходни.

-Тенковске посаде биле су обучене да у случају потребе, заустављањем једне гусенице и окретањем за око 90 степени слободним падом „сиђу“ са вагона, наставе кретање, односно ступе у борбу. Због тога смо током планирања добро проучили рељеф дуж којег је железничка пруга, истиче Божић.

У 10.20 часова моторизована, помоћна колона, стигла је на маршевски циљ, у рејон Клине.

У 18.30 часова борбени део 252. оклопне бригаде кренуо из тунела и прошао Косовску Митровицу. Одмах затим и други део бригаде кренуо је из Краљева.

Празни вагони враћани су у Краљево, где су товарена ратна средства бригаде. И поново на Косово и Метохију. Возови су бројали 28 до 32 вагона. За четири дана у 12 возова пребачено је више од 100 тенкова, 72 оклопна транспортера, 18 само-

ходних артиљеријских оруђа, дивизион противваздушне одбране са многобројним средствима, инжињеријски дивизион са снажним грађевинским машинама, ровокопачима, полагаачима мина...

Бригада остала

„невидљива“ до краја рата

У 0.07 часова 30. марта 1999. године први ешалон 252. оклопне бригаде са тенковима стигао је у рејон Клине и почео са развођењем јединица и поседањем зоне одбране. Други ешелон маршовао је по плану.

У 3.10 часова, возови другог ешалона са тенковима 252. оклопне бригаде прошли су железничку станицу Косово Поље и наставили марш ка Клини.

У 5.30 часова и друга колона стигла је у Клину, а 2. механизовани батаљон у Липљан.

И тако је 252. оклопна бригада са најмодернијим тенковима и највећом ватреном моћи стигла неопажено на Косово и Метохију. Био је то прави подвиг. Довести бригаду, поред шпијунских сателита, најсавременијих извиђачких система и авијације, пред „носем“ планера НАТО.

Мало ко је могао да поверује да се овај задатак може извршити без већих пробле-

ма. Показало се да НАТО, поред све технике, није успео да је открије. Стигла је на Космет непримећена.

На опште изненађење и шок планера НАТО и њиховог портпарола Џеми Шеја обелодањено је „да са на Косову и Метохију у распореду Приштинског корпуса налази нова јединица“.

Одмах по доласку на маршевски циљ, Команде Приштинског корпуса и 252. оклопне бригаде предузеле су бројне маскирне мере и поступке да бригада и даље остане „невидљива“ и за AWACS-е и за сателите НАТО-а. Био је то велики успех, пре свих старешина и војника 252. оклопне бригаде, Команде Бригаде и команданта транспорта потпуковника Младена Божића.

Колико су у команди НАТО стрепели од ове бригаде, показало се када су из авиона бацали летке у којима су позивали припаднике једног од батаљона 252. оклопне бригаде да се предају „иначе ће их уништити њихови авиони А-10“. Тада су били убеђени да је само један батаљон 252. Бригаде био на Космету, а не цела бригада.

Укрцавање тенкова обављено је у готово потпуном мраку. За дан превозења изабран је онај када је била ниска облачност, тако да је било готово немогуће извиђање из ваздушног простора. По пребацивању оклопне бригаде на Косово и Метохију, бесни планери НАТО-а, наредили су рушење мостова на прузи којом је пролазила ком-позиција и рушење

У рејону борбеног распореда, оклопна бригада је била добро маскирана, тако да није могла бити уочена из ваздушног простора. Већи део тенкова био је укопан у земљу, уз лаку маскирну покривку, а део смештен у гараже, штале, хале и друге погодне објекте.

Издржао осам операција

Приликом обиласка јединица нижег нивоа 3. маја на путу Малишево – Кијево, код речице Мируша, из заседе терориста је тешко рањен потпуковник Божић. С обзиром на чињеницу да није могао да се даље креће, остао је на скровитом месту упутивши свог возача како да се пробије до артиљеријске јединице и јави им где се он налази. Током ноћи, ратни другови су са једним оклопним и једним санитарским возилом стигли до Божића и транспортовали га у пећску болницу. Потом је пребачен на ВМА. Издржао је осам операција Лечење и опоравак трајали су годину дана.

После агресије пуковник Божић био је командант оклопно-механизоване бригаде, а официјерску каријеру завршио је 1996. године на дужности заменика начелника Персоналне управе Министарства одбране. Од тада је прошло 13 година а Божић са породицом још увек станује у касарни, надајући се да ће му бити додељен стан.

-У Војној академији на Бањици операција пребацивања 252. оклопне бригаде на Косово и Метохију се посебно изучава. Тај догађај и заслужује такав однос. Мене, мада немам мрље у официјерској каријери, ни су ниједном позвали да кадетима испричам ту велику причу. Изгледа су ме заборавили, казао нам је пуковник Божић.

Великани светске науке: МИЛУТИН МИЛАНКОВИЋ (4)

ПУТНИК КРОЗ ВАСИОНУ И ВЕКОВЕ

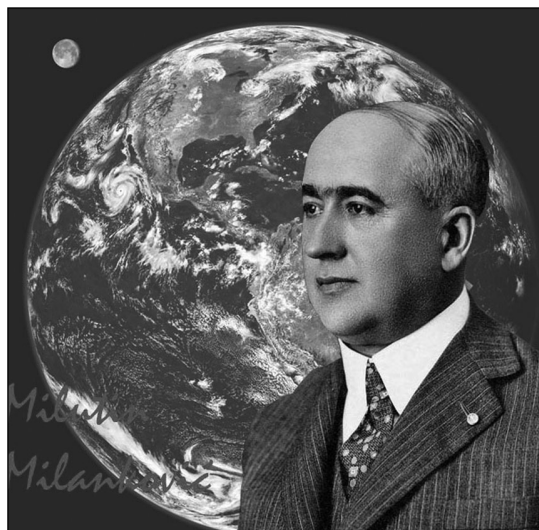
Милутин Миланковић је умро а да није доживео пуну сатисфакцију своје теорије, зато што га је део научне јавности неко време оспоравао. Али, после низа одбацивања и непризнавања резултата његових истраживања све се, ипак, преокренуло, па је његово дело, како су рекли многи научници, „поново оживело” деценију након његове смрти, а чак пола века од објављивања.

Пише Влада РИСТИЋ

На Конгресу православних цркава, одржаном 1923. године у Цариграду, учествује и Милутин Миланковић са својим предлогом реформе јулијанског календара. Реч је о досад најпрецизније израђеном календару, који ће за само један дан, и то тек 2800. године, одступити од грегоријанског. Иако је једногласно усвојен, Миланковићев календар је касније примењен само у грчкој, румунској, цариградској и александријској православној цркви.

Упоредо с обимним, понекад и исцрпљујућим истраживањима Сунчевог система, Миланковић се упушта и у њихову популаризацију, па у периоду од 1925. до 1928. године настаје његова најлепша научнопопуларна књига „Кроз васиону и векове”, писана у облику писама непознатој пријатељици. Кроз васиону и векове је, стога, постао синоним за Миланковића, неуморног истраживача Сунчевог система. Тим популарним штивом он нас води путевима древне цивилизације и упознаје нас са знаменитим античким и ренесансним мислиоцима, али и са његовим савременицима, затим са математичком теоријом климе и са његовим циклусима ледених доба. Своје читаоце води на Месец, Марс, Венеру и друге планете Сунчевог система, а врло разумљиво им говори и о најсложенијим проблемима небеске механике.

У наредној деценији (1930–1940) наш научник изводи формулу по којој је могуће израчунати у коликој ће мери ледени покривачи реаговати на одређену промену осунчавања (инсолације) Земље. Њему је, наимае, пошло за руком да утврди математички однос између летњег осунчавања и надморске висине граничне линије снега и да на тај начин сазна колико би повећање снежног покривача уследило као последица било које дате промене у летњем осунчавању. Те резултате објављује (1938) у чланку под насловом „Нови резултати астрономске теорије климатских промена”, којим су, како се показало, геолози добили графикон из којег су могли да извуку граничне надморске висине ледених покривача у било које време за последњих 650.000 година

У време немачке окупације Београда Миланковић одлучује да, као шездесетогодишњак, „напише историју свог живота”

Капитално дело

Свестан да је обиман и сложен рад у вези са теоријом соларне радијације „распршен” по многим књигама и часописима, Миланковић одлучује да их све сакупи и објави на једном месту. Тако је 1939. године започео рад на свом капиталном делу под називом „Канон осунчавања”, којим је обухваћено његово дугогодишње изучавање (велики број формула, прорачуна и схема), али и сазнања о универзалним законитостима на основу којих је било могуће објаснити због чега је долазило до климатских промена и 11 ледених доба.

На писање „Канона” Миланковић је утрошио две године. Рукопис је предат у штампарију 2. априла 1941. године – четири дана пре напада нацистичке Немачке на Југославију и бомбардовања њене престонице. У стравичном разарању Београда страдала је и штампарија, али су, срећом, само последње странице књиге морале да се поново штампају. („Канон” је изашао у издању Српске краљевске академије, а штампан је на немачком језику како би што пре дошао до европске и светске стручне јавности.)

Из „Канона” ће читалац сазнати да је

Миланковић – користећи се сазнањима из теоријске физике и небеске механике, а захваљујући изузетној математичкој надарености – успео да први реши проблем појаве ледених доба и да математички докаже да је секуларни (вековни) ток осунчавања главни узрок свих већих промена климе на нашој планети.

Испитивање животног пута

Дубоко заглаван у науку и деценијама се бавећи научним истраживањима, Милутин Миланковић није обраћао велику пажњу на своју околину. Обузет решавањем космичких проблема, повучен у храм науке, није, такође, ни осетио велике промене у окружењу и ратове (од којих два светска), који су просто прохујали поред њега. Миланковић као да је сва та збивања посматрао путујући кроз васиону и векове, што се, на известан начин, потврђује у текстовима које читалац може наћи у његовим „Успоменама, доживљајима и сазнањима”, у којима он, на једном месту, пише: „Вечером, кад ме сутон, слаба електрична струја, умор или други узрок одагна од мог писаћег стола, ја примакнем наслоњачу до прозора и посматрам звездано небо. Опазим ли Месец, ја се попнем до њега и шетам по његовој површини да изблиза видим оно што ме је на Месечевим мапама заинтересовало. Појави ли се која планета, ја одлетим до ње да бих резултате мојих математичких испитивања о клими на тим планетама контролисао на лицу места”...

У време немачке окупације Београда Миланковић одлучује да, као шездесетогодишњак, „напише историју свог живота”, како неко не би, после њега, можда погрешно исписао његову биографију. Властите мемоаре („Успомене”) Миланковић објављује 1952. а 1957. (годину дана пре смрти) завршава рад на краткој синтези својих научних истраживања што се, без прекида, одвијало деценијама и било део његовог најдубљег битисања. Тако је овај велики научник минулог века, који је спојио космос и Земљу, практично сам подарио каснијим нараштајима своје најбоље научне и стручне радове.

Објавио је више од 150 радова и књига, укључујући и оне које се убрајају у научнопопуларно штиво, као што су, на пример, „Кроз васиону и векове”, „Слике из живота великих научника”, „Историја астрономске науке од њених првих почетака до 1727.” и други.

Теорија осунчавања доказана пола века касније

Милутин Миланковић је умро а да није доживео пуну сатисфакцију своје теорије, зато што га је део научне јавности неко време оспоравао. Али, после низа одбацивања и непризнавања резултата његових истраживања све се, ипак, преокренуло, па је његово дело, како су рекли многи научници, „поново оживело” деценију након његове смрти, а чак пола века од објављивања.

У почетку је много тога ишло прилично споро, али је касније све више чињеница указивало на тачност његових прорачуна. Осим бројних примера из света, и група наших истраживача, на основу карактеристика земљишног профила Чот у Старом Сланкамену, потврдила је постојање Миланковићевих циклуса. А пројекат Цлимап

Бечка библиотека у којој је Миланковић провео многе дане

Споменик Милутину Миланковићу у Београду

(Climate: Longrange Investigation, Mapping and Production – *Клима*: дугорочно истраживање, мапирање и прогнозирање) коначно решава и доказује Миланковићеве циклусе осунчавања.

Светски научници на основу дубокоморских језгара састављају 1972. године временску скалу климатских догађаја за последњих 700.000 година. Они, сем тога, изводе спектралну анализу језгара и четири године касније (1976) долазе до сазнања да се у протеклих 500.000 година клима мењала у зависности од промена нагиба Земљине осе ротације и прецесије (под тим појмом подразумева се појава која настаје зато што се Земља на свом путу око Сунца понаша попут чигре, која се споро врти и чија оса за то време описује површину купе), како је то још 1924. године, захваљујући својим сложеним прорачунима, закључио наш Миланковић, тако да су и његови циклуси осунчавања дефинитивно доказани.

Миланковићева астрономска теорија ледених доба, дакле, омогућава предвиђање будуће климе, јер је секуларни (вековни) ток инсолације (осунчавања) проста неминовност. Ледници (гледери) се, наиме, данас задржавају на високим географским ширинама, на половима, Гренланду или врховима високих планинских масива и засад не прети опасност од њиховог ширења, односно спуштања ка јужним пределима.

Предвиђање развоја климе

И експерти Уједињених нација у свом најновијем извештају о промени климе истичу да, сходно Миланковићевој орбиталној теорији, наша планета неће још за најмање 30.000 година ући у ново ледено доба. Та њихова тврдња заснива се на Миланковићевој астрономској теорији ледених

них доба и његовог дијаграма осунчавања, што чини егзактну подлогу за предвиђање развоја климе на Земљи. Данас промена нагиба Земљине осе ротације и њена ексцентрична путања око Сунца делују у смеру захлађења, док прецесија има смер загревања. Та неуједначеност, међутим, неће променити природни климатски циклус све док се сва три астрономска елемента не усагласе (поклопе) у једном правцу деловања.

Свој математички апарат Миланковић је разрадио за последњих 600.000 година. Његов апарат је, међутим, универзалан и примениљив на читаву геолошку историју наше планете, тако да је постало разумљиво откуд ледени трагови у раздобљима пре 400 или 600 милиона година или, обратно, откуд бујна вегетација и велике насlage каменог угља пре око 350 милиона година. Палеоклима је, дакле, било могуће разумети и у фази отопљавања и климатског максимума, али и у фази захлађења и климатског минимума.

Ипак, садашње стање климатског система показује тенденцију која није у складу са природним токовима. Разлог томе су повећање индустријске производње, велика употреба фосилног горива и неконтролисано загађење човековог животног простора и Земљине атмосфере, што није непознато не само научницима и истраживачима климатских промена, него и обичним људима, који су због тога и те како забринуте. И као што је један од знаменитих светских климатолога Владимир Кепен 1922. године наслутио, Миланковићева теорија може бити врло драгоцен алатка при истраживању прастарих клима, али и савремена наука увиђа да се без ње не могу предвиђати ни промене климе у будућности.

Милутин Миланковић – грађевински ин-

РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР

Проучавање климатских промена на Земљи одавно је постало једно од већих актуелних и глобалних питања, које се сврстава и у сферу политичке проблематике света, јер се разматра на скуповима Уједињених нација. Тако је и министарска конференција „Животна средина за Европу“ (одржана пре неколико година у Београду) започела рад посвећујући посебну пажњу научном делу нашег великана науке – Милутина Миланковића – чија истраживања, заснована на фундаменталним законима физике и математике, једноставно приморавају човека да све чешће поглед усмерава ка будућности и проблемима које ће брже и лакше решити ако стално има на уму Миланковићеве резултате истраживања у прошлости.

На том стручном скупу донета је одлука да се у склопу Републичког хидрометеоролошког завода оснује Регионални центар за праћење климатских промена. Центар ће окупљати све регионалне истраживаче климе у југо-источној Европи и носиће име нашег знаменитог научника.

ОБЕЛЕЖЈА И ПРИЗНАЊА

Милутин Миланковић је, несумњиво, велики српски и светски научник. Њему у част једном кратеру на тамној страни Месеца дато је његово име. Та одлука усвојена је на конгресу Међународне астрономске уније одржаном 1970. године у Брајтону. Иста организација је у Сиднеју, три године касније, одлучила да се једном кратеру на Марсу да Миланковићево име.

Такође, и једно небеско тело, планетоид, којег су открили београдски астрономи, названо је „1605 Миланковић“, док је Европско географско друштво (ЕГС) установило 1993. године медаљу „Милутин Миланковић“, која се додељује научницима за изузетне заслуге у моделовању климе. То значајно признање, почев од 2003. године, додељује и Европска унија за геонауке (ЕГУ).

Академски сенат Високе техничке школе у Бечу доделила је, 1954. године, поводом 50годишњице проглашења за доктора техничке науке, нашем научнику златну докторску диплому.

Велики број установа, школа и улица у градовима широм Србије носе име Милутина Миланковића.

жењер, проналазач, астроном, математичар, први Србин доктор техничких наука и „небески механик“ (предавао небеску механику београдским и другим високошколцима), дуго је био потпредседник САНУ, чији је дописни члан постао 1920, а редован 1924. године. Одлази у пензију након пуних 50 година радног стажа. Умро је 12. децембра 1958. у Београду. Првобитно је сахрањен на београдском Новом гробљу, али је, према сопственој жељи и на захтев његове сестре Милене, 1966. године пренет у породичну гробницу Миланковића у Даљу. (Крај)

Американци су стали на страну албанских терориста и бомбардовали су Југославију, не да би, како су тврдили, спречили хуманитарну катастрофу, него да би казнили непослушне Србе. Југославија им се није уклапала у концепцију једнополарног света, где сви морају да слушају „једног газду“ из Вашингтона. Демонизација Срба као народа и председника Милошевића била је у функцији оправдавања дивљачког бомбардовања цивилних објеката.

Овако, у ексклузивном интервјуу за “Новости”, говори пензионисани генерал-пуковник Леонид Григоријевич Ивашов (75), бивши руководилац Главне управе за међународну сарадњу руског генералштаба, а сада најугледнији московски геополитичар, професор на Московском институту међународних односа, на којем се образују руске дипломате.

- Непослушне Србе Американци и савезници хтели су да ставе у својеврсни логор, да их политички и економски изолују и, на крају, физички униште. Зато је та моћна пропаганда највећих западних медија створила слику да су Албанци страдалници. Требало је доста времена да прође да би на Западу схватили како су многе репортаже о тобожњим страдањима Албанаца на Косову биле добро изрежиране - истиче генерал Ивашов.

• **Многи актуелни албански лидери најпре су били на америчком списку терориста, а потом постали њихови савезници.**

- Тачно је да су Американци за главне савезнике у рату против Срба ангажовали нарко-трговце и разне криминалце. Америчком руководству је било важно да створи јединице које хоће да ратују, и добро су му дошли разни Тачији и Харадинаји, који су најпре за њих били терористи. Пентагон је планирао и копнену операцију на Косову и Метохији 1999, али је имао проблем да на то наговори своје савезнике. Два су разлога за то: знали су да ће их дочекати спремна и мотивисана српска војска и да ће жртава бити много. Американци савезници нису били спремни да гину у рату за Косово. Због тога се НАТО и одлучио за даноноћно бомбардовање не само војних већ и цивилних циљева, а хтели су да се ратосиљају „старих“ бомби.

• **Американци сада јавно критикују руководство Албанаца на Косову због корупције и кршења права мањина. Откуд то?**

- Прво су демонизовали Србе, мада су знали за албанске терористе и њихове злочине. Сада, када је на Косову и Метохији остао мали број Срба, а терористи на власти у Приштини обавили посао, Америка почиње да мења реторику. То никога не треба да чуди. Вашингтону ти бандити више нису потребни, и сада ће покушати да нађу „погодније и цивилизоване“ Албанце да руководе лажном државом. Београд, свакако, не би требало да наседне на ове „кадровске промене“ у Приштини и помисли да ће се ситуација на Косову и Метохији променити. Верујем да су српски политичари свесни тога да им „шаргарепа“ коју нуде из Вашингтона не доноси ништа осим празних обећања, јер ће се Албанци и даље понашати онако како су им већ дозволили њихови ментори из САД.

• **Хоће ли Албанци створити своју**

Леонид Григоријевич Ивашов,
генерал-пуковник и геополитичар

АМЕРИКАНЦИ 1999. НИСУ СМЕЛИ У РАТ ПРСА У ПРСА

- Србија показала како се мала земља бори за територију и достојанство
- Хвала Србима што су отрезнили Русију, зато је данас и Крим наш

Леонид Григоријевич Ивашов

војску на Косову, упркос противљењу једног броја земаља у Европи?

- Европа је постала безвољна и своје интересе слабо штити. Већина европских земаља не жели да се супротставља Вашингтону. Ако Американци сматрају да Албанци на Косову треба да имају војску, у Европи ће им се мало ко супротставити. Американци гледају само своје интересе, маскирајући све то причама о демократији и слободама. Они су направили базу “Бондстил” на Косову, која не потпада ни под какву контролу и међународне договоре. Марионетска власт у Приштини чиниће оно што им се буде наређивало из Вашингтона, иначе следе казне. Оне могу бити и у виду смењивања актуелних албанских функционера, јер о тим бандитима Америка има довољно компромитујућег материјала.

• **Да ли ће се западна Европа супротстављати стварању “велике Албаније” или све зависи од воље Вашингтона?**

- Већина европских земаља биће против промена граница. Европљанима сигурно није у интересу да се створи велика исламска држава. Међутим, Европа је слаба и није спремна да се енергично супротстави плановима САД. Дакле, од интереса Вашингтона зависе и изгледи да се створи “велика Албанија”.

• **Ви сте били укључени у десант руских специјалаца на аеродром у Приштини, о чему је сада снимљен и филм. Има ли истине у причама да је у томе учествовао и Путин?**

- Директно у акцији актуелни председник Русије Владимир Путин није учествовао. Ми смо дозволу за акцију добили од тадашњег председника Јељцина. Али кад је већ акција изведена, Путин, који је у то време руководио Саветом безбедности Русије, то је подржао. Тек касније, у јуну 2001, као председник Русије, посетио је наше војнике на Косову, на аеродрому Слатина.

• **Коју су поуку извукли Руси из агресије НАТО на СР Југославију?**

- Србима велико хвала што су отрезнили нас Русе и ослободили нас свих заблуда, поготово оног дела који је веровао у добре намере Американаца. Србија је свима показала како се једна мала земља и јуначки народ боре да сачувају територију и достојанство. Знам да је доста оних који сматрају како су Срби поражени и да плаћају високу цену. Али, тек историја може да оцени народ прави резултат агресије на Србију. Оптуживати руководство Србије да није знало како да избегне рат није коректно, јер су Американци тај рат наметнули Србима, желећи да их понизе пред

ЧЕРНОМИРДИН

Генерал Ивашов ће бити запамћен и по томе што се жестоко сукобљавао са Виктором Черномирдином, који је као специјални представник Јељцина долазио да наговара Слободана Милошевића да потпише Ахтисаријев предлог који је значио капитулацију. Ивашов је упозоравао да ако не буде српске војске на Косову, Београд неће имати никакву контролу и изгубиће ту покрајину.

ЈЕЉЦИН БИО ИЗДАЈНИК

• **А Медлин Олбрајт је од Јељцина тражила да вас смени због тога што сте говорили да Русија треба да помогне Србима?**

- Велики број генерала и официра био је за то да се помогне браћи Србима, традиционалним савезницима. Али председник Јељцин и његово окружење понели су се кукавички и издајнички. Нас који све то знамо нису изненадили недавно објављени стенограми телефонских разговора председника Клинтона са Јељцином. Из њих се види да је Јељцин био спреман да жртвује Милошевића јер га је Клинтон уверио да сва зла почињу од њега. На нашу жалост, у то време Јељцин је био или болестан или пијан и слабо је штитио интересе Русије.

С-300 НЕ БИ СПРЕЧИО БОМБЕ

• **А У Србији се пред почетак бомбардовања много говорило о томе да ли ће нам Руси дати системе С-300.**

- Да смо ми генерали одлучивали, радо бисмо помогли браћи Србима. Али војска се не бави политиком и трговином оружјем. Било је преговора, али се закаснило, јер су Југославији већ уведене санкције, за које је, нажалост, гласало и тадашње руководство Русије. Генерали су у то време рачунали да би системи С-300 могли да оборе двадесетак авиона НАТО, што би отрезнило агресоре. Међутим, Американци су гађали великим бројем ракета и неколико система С-300 физички не би могло да их заустави. Био је то апсолутно неравноправан рат, јер је НАТО био супериоран у ваздуху.

светом. Захваљујући лекцији коју смо научили од Срба, данас је Крим саставни део Русије.

• **Да ли се слажете да су односи Србије и Русије све јачи и бољи?**

- Никада нисам сумњао у пријатељство са Србима. У вашој земљи имам много добрих пријатеља. И ја сам знао да Срби неће увести санкције Русији после повратка Крима матици, упркос притисцима Запада. Тај став Срба руски народ ће памтити, а они политичари из Јељциновог окружења ће се стидети што су се својевремено придружили санкцијама против Србије.

Бранко Влаховић

Извор: Вечерње новости

Отворена Спомен-соба у Шапцу

МУЗЕЈ У МАЛОМ

Двадесет година од агресије НАТО-а на Југославију, односно Србију, у касарни „Церски јунаци“ у Шапцу одржана је свечаност у помен страдалима од агресије. Командант јединице потпуковник Сениша Маринковић, у име свих, у новоотвореној Спомен-соби, положио је венац.

Том догађају присуствовала је родбина погинулих, представници цркве, града, борацких организација, војних пензионера, делатници Народног музеја и бројни грађани.

Свечаност је почела одавањем поште страдалима минутом ћутања. Присутне је најпре је примио командант јединице потпуковник Сениша Маринковић. Он је кратко подсетио присутне на немио догађај који се обележава, а затим је присутне упutio у новоотворену Спомен-собу за коју су представници Народног музеја у Шапцу изrekli високу оцену.

Спомен-соба, по ономе што се види, у правом смислу речи музеј је у малом. Труд старешина који су радили на уређењу Спомен-собе исплатио се. На 20-годишњицу од агресије све просторије Спомен-собе отворене су и за грађане. У неколико просторија приказани су ратни догађаји од пре двадесет година, историја јединице, прошлост Шапца и околине, знаменитости Шапца и знаменити људи овога краја. У одељењу посвећеном страдалима од агресије, изложене су њихове фотографије и имена, а и фотографије дела града који је бомбардован. У холу Спомен-собе, занимљиво је, приказане су историјске знаменитости града, а и имена знаменитих људи и њихова дела. Такође, у једном одељењу, приказана је историја јединице – понтона, затим значајне активности јединице од општег значаја, велике војне вежбе у којима су учествовали у земљи и иностранству и др.

Заинтересовани грађани, како смо обавештени у гарнизону, могу организовано и појединачно да посете ову поставку, уз претходну најаву.

Већина старешина ове јединице неколико месеци уложили је много труда да Спомен-соба заблиста у пуном сјају. Међу бројним старешинама који су дали свој допринос издавајмо Александра Ђурића, Драгослава Бодловића, Бранка Поповића, Дарка Крајчиновића и командире свих јединица.

С. Стојановић

Дан сећања на ваздухопловне жртве

УСПОМЕНЕ ЖИВЕ

Пред вечну кућу наредника pilota Михаила Петровића представници Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије изашли су 20. марта 2019. године. Одржан је парастос, историјски час, а положени су и венци и цвеће. Том догађају присуствовали су представници Завичајног удружења и

школска деца из Влакче, представници Команде РВ и ПВО, и ваздухопловних удружења.

Након тога делегација Завичајног удружења „Михаило Петровић“ и школска деца из Влакче посетили су Музеј ваздухопловства у Сурчину.

Увече 20. марта, у Музеју ваздухопловства, одржана је манифестација Дан ваздухопловних жртава - „Незаборав и поштовање“, коју је припремила Ваздухопловна фондација „Михаило Петровић“, а водио је Бориша Мандић, потпуковник авијације и пилот.

З. Г.

Градска организација УВПС Краљево обележила 25 година постојања

ИМАЈУ ЧИМЕ ДА СЕ ПОДИЧЕ

Осамнаестог априла у Дому Војске Србије у Краљеву одржана је свечана седница скупштине Градске организације УВПС Краљево, на којој су, поред чланова скупштине, као гости присуствовали представници градске управе, Команде 2.брКоВ, сродних организација из града Краљева, ГлОД УВПС и градских организација УВПС Чачка и Крушевца. Седница је посвећена обележавању 25 година постојања и успешног рада УВПС у овом граду.

У свом обраћању, председник Градске организације Рајко Марашевић је подсетио присутне на све тешкоће кроз које су пролазили војни пензионери од деведесетих година, па све до данас. Проблеми који су их притискали, војни пензионери, свакако, нису могли сами да решавају због недостатка истинске воље државних органа.

Да би се војнопензионерској популацији обезбедио нормалан и пристојан живот, какав заслужују по мери друштвених могућности и који им по закону припада, 16. септембра 1993. године основано је Удружење војних пензионера на нивоу тадашње државе – СРЈ.

Група војних пензионера је у Краљеву 14. јануара 1994. године формирала Иницијативни одбор, који је на основу усвојеног плана рада извршио све потребне припреме за формирање Општинске организације УВП, што се и догодило 28. априла исте го-

дине, када је одржана оснивачка скупштина. За првог председника Општинске организације, уједно и Општинског одбора изабран је Драгутин Рсовац. Поред њега, у Општински одбор су изабрани Милутин Ђорђевић, Градимир Маричић, Богдан Ромић, Бранислав Радивојевић, Милован Јањушевић, Милета Чолић, Живота Вуковић, Момчило Димитријевић, Милан Говедарица, Мирослав Томовић и Младен Ивковић. За секретара је изабран Ђорђе Бабићевић, а за благајника Настас Стојановић, који и сада обавља ту функцију. За председника Надзорног одбора је изабран Војо Јаковљевић а за чланове Станислав Јовичић и Ђуро Абрамовић.

У Врњачкој Бањи је 12. јуна 1996. године формирана Општинска организација УВП за чијег председника је изабран Радун Дабигљевић. Она је 2003. године преформирана у Месну организацију. У исто време су формиране месне организације Рашка и Нови Пазар и све три су постале део јединствене Општинске организације УВП Краљево. Како је Краљево 2011. године добило статус града, општинска организација је преименована у Градску организацију УВПС, како се и данас зове.

Најважније активности удружења, у том периоду, су везане за редовност исплата пензија деведесетих година, остваривање права на законити износ пензија од 2004. до

2007. године као и на ванредно повећање пензија за 11,06% од 1. 1. 2008. године. Без помоћи Удружења и сталног утицаја на државне органе ови проблеми свакако не би били решени.

Поред овога Удружење ВПС води бригу о социјалној помоћи најугроженијим корисницима војних пензија која се до краја 2011. године додељивала из средстава Фонда за СОВО. Од преласка на исплату пензија преко Фонда ПИО 1. 1. 2012. године гаси се и фонд за социјалну помоћ у Фонду за СОВО. Удружење ВПС доноси одлуку да се настави са исплатом од чланарине, за ша се одваја 40% укупно уплаћеног новца. Градска организација УВПС је наведена као пример добре обраде докумената и датих образложења за доделу помоћи, што је утицало на број и износ бесповратно додељених средстава.

Стамбено обезбеђење је највећи проблем за део чланова. Од 1992. године није било изградње ни куповине станова у Краљеву, тако да је у овом периоду само једном пензионеру додељен стан. Део пензионера је прихватио кредит од 20.000 евра, што није најповољније решење, а осталих 90 пензионера без икаквог стана чека боље дане и најављену градњу станова на Воћаревим ливадама.

Здравствено обезбеђење на примарном нивоу прилично добро функционише, а приредбе од стране корисника брзо и квалитетно решавају се када су у надлежности команде 2.брКоВ, са којом постоји добра сарадња по свим питањима. На вишим нивоима – ВМА и Управа за војно здравство, проблеми су већи и решавају се преко Главног одбора УВПС.

Поред наведених проблема Градска организација УВПС се бави и лепшом страном живота, као што су обележавање верских, војних и државних празника, међусобно дружење и обилазак старих и болесних чланова. Два пута годишње организују се излети, уз обилазак најважнијих историјских и културних знаменитости. Запажено је и учешће краљевачких војних пензионера на Олимпијади трећег доба која се последњих година одржава у Врњачкој Бањи.

Председник Извршног одбора ГО УВПС Зоран Вучковић поздравио је присутне, пожелео им дуг живот и добро здравље, а за ГрОрг Краљево рекао да је једна од најбољих и најуспешнијих организација по свим питањима.

На крају седнице признања најзаслужнијим члановима доделили су Зоран Вучковић и Рајко Марашевић.

Јован Симић

Скуп сомборских војних пензионера

ИЗАБРАНО НОВО РУКОВОДСТВО

Седница годишње Скупштине Градске организације УВПС Сомбор одржана је 13. априла. На скупштини је усвојен дневни рад, по коме се одвијала седница. У складу са Статутом УВПС требало је изабрати новог председника Градске организације Сомбор, затим потпредседника и једног члана

Градског одбора УВПС.

Једногласно је усвојен предлог Кандидационе комисије да се за председника изабере Жељко Лазић, за потпредседника Мирољуб Јокић и за члана Градског одбора Никола Јањатовић.

Поднети извештај вршиоца дужности председника за про-

текли период је једногласно усвојен. У извештају је потенцирана помоћ коју треба пружати пензионерима у остваривању права, у здравственом збрињавању осигураника и пружању помоћи на том плану, затим помоћи у стамбеном збрињавању, сарадњи са државним и војним структурама, помоћи у организацији обележавања значајних историјских датума и приликом дружења војних ветерана расформираних јединица.

О актуелним питањима везаним за војнопензионерску попу-

лацију говорио је председник УВПС Љубомир Драгањац.

Рад у протеклом периоду оцењена је највишом оценом, са препоруком да се тако настави и у наредном периоду.

По завршетку седнице Скупштине организовано је дружење пензионера, припадника 1. наставног центра за обуку, организације УВПС из Суботице и организација које су саставни део Градске организације УВПС Сомбор из Оџака, Апатина и Куле.

Б. Радојчић

Обележена велика битка НОР-а

СВЕЧАНО НА ОБЕЛЕЖЈУ СРЕМСКОГ ФРОНТА

Ове године, на 75. годишњицу од пробоја Сремског фронта, 12. априла у Адашевцима, на спомен-комплексу обележен је тај велики датум из наше националне историје. Због временских неприлика, посета је била скромна. Поштовање према палим жртвама не може никада да избледе.

Уз државну химну, војну музику и почасну јединицу на спомен-костурници положено је неколико десетина венаца и свежих цвећа уз почаст палим борцима. Венце су положили представници Владе Србије, Војске Србије, Републичког одбора СУБНОР, неколико војних делегација из источних земаља и више делегација из градова Србије. У делегацији СУБНОР-а Шапца, заједно са војним пензионерима, коју је предводио председник Владимир Нинковић, били је око тридесетак грађана. Они су положили су венац и одали пошту палим борцима. Венац је положила и делегација СУБНОР-а Богатић, у име бораца Мачве.

Ове године посетиоцима су се обратили државни секретар Ненад Нерић и председник Републичког одбора СУБНОР-а Душан Чукић. Они су подсетили на борбе при пробоју Сремског фронта, на херојска дела бораца за слободу земље и позвали присутне да никада не забораве којом ценом је плаћена слобода.

Кишни 12. април у већој мери омео је програм свечаности, па су посетиоци масовно посетили Музеј Сремског фронта.

С. Стојановић

ИЗ МО УВП Батајница

ПОЧАСТ ХЕРОЈИМА

Ове године представници МО УВП Батајница у сарадњи са МО СУБНОР Батајнице, дана 12. априла, у оквиру годишњег Плана рада посетили су место једно од највећих стратишта у завршним операцијама ослобођења наше земље од непријатеља и домаћих издајника.

У делегацији су били: Рефик Спахић, Мо-

мир Котлаја, Драгош Бадњар, Даница Зукић и Мирјана Шарин, која је заједно са члановима СУБНОР-а Батајнице положила цвеће на спомен-костурницу.

После завршеног церемонијала и протокола, аутобус са члановима СУБНОР-а и војних пензионера Батајнице, упутио се у Шид у ресторан на ручак где је настављено дружење, а у поподневним часовима се вратили у Батајницу. Неуморни Батајничани су поручили ће и даље долазити на Сремски фронт, јер знају због чега и зашто.

.Р. С.

Друштвена хроника

НОВЕ РАНЕ
РАТНОГ ВОЈНОГ
ИНВАЛИДА

Драган Машала, неустрашиви партизан Поткозарја, сада пуковник у пензији који живи у Београду, никако да оствари своја права, мада „гази“ 93. годину живота. Све инстанце којима се обраћао ни су реаговале на одговарајући начин, а Машала и даље верује у правду. Све је почело пре отприлике две године, када је као ратни војни инвалид са 80 одсто инвалидности, затражио од надлежних органа да му се поново утврди степен инвалидности, јер је од последњег решења протекло чак 25 година, а његово здравље ишло низбрдицом. Најпре се обратио органу за борацко-инвалидска питања општине Вождовац, потом је писао Градском секретаријату за социјалну политику, где није наишао на разумевање.

Овде је реч о остваривању права на резервисано паркинг место тамо где станује и на остваривање права на ортопедска помагала. Показало се да се надлежни према оправданим захтевима Машале односе као према лањском снегу, а пуковник сматра да државни органи треба да имају правилан приступ према инвалидима који су ослобађали земљу од фашизма. Због тога се обратио и градоначелнику Београда Зорана Радојичића, који би, ваљда по природи лекарске професије, требало да разуме човека који је октобра 1944. године учествовао у борбама за ослобођење Београда. Наишавши на зид ћутања, Машала се обратио председнику Србије Александру Вучићу. Из Секретаријата председника РС стигло је обавештење да та област није у надлежности председника, али да је предмет упућен надлежном државном органу.

Драган Машала верује да ће ускоро добити обавештење да је његов захтев усвојен.

Како су проблеми инвалида решавани у СФРЈ сведочи следећи пример. Извесни потпуковник у пензији, седамдесетих година минулог века, затражио је да му се као коначно решење додели стан у Дубровнику. Како тамо ЈНА није имала гарнизон, нити је градила станове, одговорено му је да то, у складу са прописима, није могуће. Шта ће, како ће, борац са Сутјеске и Неретве који је у рату изгубио ногу, пресавио је табак и обратио се врховном команданту. На маргини његовог захтева Јосип Број је написао: „Прописи на које се позивају државни органи важе за људе са две руке и две ноге. Потпуковник је без ноге, па му купите стан у Дубровнику“.

Тако је и било.

З. П.

Представљена монографија о пуковнику Љубомиру - Љуби Томићу

ДЕЛО ПРИЈАТЕЉСТВА И ВОЈНИЧКЕ СОЛИДАРНОСТИ

Поводом сећања на агресију НАТО-а на СРЈ и погибију пуковника Љубомира - Љубе Томића, крајем марта у новосадском Дому Војске Србије уприличено је представљање монографије о овом часном официру, припаднику артиљеријско-ракетних јединица ПВО Војске Југославије.

Поред великог броја фотографија и факсимила, монографија на двестотинак страна садржи сећања најближих и бројних сарадника, колега по униформи, писаних спонтано из срца, која говоре о његовој комплексној личности и окружењу у коме се налазио од рођења, до трагичне погибије.

Рођен је 1947. године у Кладову, где је завршио и Основну школу. Као војни стипендиста Гимназију завршава у Неготину, а 1968 године уписује 21. класу Војне академије смер артиљеријско-ракетне јединице против-ваздушне одбране. Успешно је завршио и Командно-штабну академију КоВ и Школу националне одбране 1995. године. Службовао је у гарнизонима Вршац, Панчево, Нови Сад и Београд обављајући дужности од

командира вода у лакој самоходној артиљеријској батерији, команданта бригаде до начелника рода у Команди Прве армије. Са још двојицом колега погинуо је на Топчидеру 31. марта 1999. године у бомбардовању НАТО-а објеката Команде Прве армије. Постхумно је одликован Орденом за храброст.

-Приређивачи монографије, који су се самостално прихватили овог веома сложеног и одговорног задатка, заслужују пуно признање и поштовање. Њихов људски и хумани гест да прикупе и напишу овај обиман материјал и тако отргну од заборава свог друга - саборца, али и вре-

ме у коме су живели и радили је, без сумње, вредан пажње. Заслуга је тим већа што им тај задатак није наметнут већ су, руковођени основним моралним принципима, самостално донели одлуку не рачунајући на све потешкоће на које су наишли. Као таква монографија има посебну едукативну и моралну вредност. - нагласио је у предговору и обраћању присутнима пуковник у пензији др Момчило Сакан.

Прилози у књизи неизмерно су драгоцени и за историју и културу, као што је то увек случај с документарном грађом и сведочанствима савременика, а странице књиге засигурно могу послужити и као надахнуће војничком и старешинском кадру Војске Србије.

-Чланци које можемо да прочитамо прави су мали медаљони уграђени у мозаик животног

пута, а фотографије оживљавају причу о брижном оцу и супругу, изванредном војнику и официру, правом пријатељу и, у сваком смислу, одговорном и часном човеку. - написао је у поговору мр Драган Тубић, историчар, председник Редакционог одбора Српског биографског речника и стручни сарадник у Лексикографском одељењу Матице српске.

Новосадској промоцији, поред бројних пријатеља и сарадника Љубомира Томића, присуствовали су и супруга Вукосава, ћерка Татјана и син Миодраг, а приређивачи пуковник у пензији Драгиша Јоксић, и потпуковници у пензији Петар Жигић и Момчило Алексић најавили су представљање монографије у Панчеву, и Кладову, родном месту пуковника Љубомира Томића.

Будимир М. Попадић

Из УВПС Шабач

ВЕСЕЛО КОД ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Већ годинама Удружење војних пензионера Шапца за своје чланице 8. марта организује сусрет и дружење уз срдчане честитке, цвет и пригодан поклон.

Двадесетак жена чланица удружења, у Шабачком ресторату „Камењак“ дружили су се неколико пријатних сати, уз прикладну музику. Свечаности су присуствовали и сви чланови Градског одбора Удружења.

Председник Удружења Ђорђе Момчиловић, уз пригодно обраћање, најпре је поздравио присутне жене и честитао им празник, а затим им уручио по црвени каранфил и пригодан поклон.

С. Стојановић

У Земуну формиран актив жена

УТВРЂЕНИ ЗАДАЦИ

На редовној седници Општинског одбора УВП Земун једна од тачака дневног реда била је и формирање актив жена. Том приликом за председницу изабрана је другарица Милка Пољак, члан МО „Центар“ а, за заменице изабране су Снежана Тесла, члан МО „Горња Варош“, насеље Галеника и Зорица Бучуц, члан МО „Сурчин“, село Јаково.

За чланове актива изабрани су: Луиза Ђокић, члан МО „Доњи Град“, Земун, Мирјана Шари, члан МО „Батајница“, затим Винка Париповић, члан МО „Горња варош“, Земун и Катица Трпески, члан МО „Нови град“, Земун.

На састанку је сачињен и план активности, са даљим задацима актива.

Т. Митушев

Седница годишње Скупштине земунских пензионера

РЕДОВАН РАПОРТ

У просторијама удружења ОпОд Земун 15. априла одржана је седница редовне годишња Скупштине те организације. После интонирања државне химне и минута ћутања за преминуле кориснике војних пензија КВП од последње седнице Скупштине до данас, отпочео је рад Скупштине.

Председник ОпОд Земун Славко Дошеновић поздравио је присутне госте, међу којима су били Остоја Поповић, члан Извршног одбора ГО УВПС, Милорад Јовановић, секретар ОпОд Нови

Београд, Бранко Миланковић, потпредседник СУБНОР-а Земун, генерали у пензији Радослав Панчић и Никола Грујин. После усвајања дневног реда, присутни гости су захвалили на позиву и честитали успешан рад. Остоја Поповић је у кратким цртама изнео најважније информације са седнице годишње Скупштине УВПС.

Председник ОпОд Славко Дошеновић у поднетом извештају истакао је го-рућа питања по стамбеном, здравственом и социјалном збрињавању, а говорио је и о постигнутим резултатима у досадашњем раду. Он је предложио и тежишне задатке за наредни период.

Досадашњи председник Надзорног одбора Новак Ђукић, због здравствене ситуације, поднео оставку, а на његово место изабран је Слободан Петричко-вић. Дружење је настављено уз скроман коктел.

Т. Митушев

Олимпијада општинских одбора

ПОБЕДИЛО ДРУГАРСТВО

У просторијама ресторана *Лазихи* у Аранђеловцу 13. априла одржано је олимпијско такмичење између три општинска одбора Љиг, Батајница и Земун.

Домаћини ресторана, уз добродошлице и јутарњу кафу, пожелео им је добар провод у том граду. Такмичење се одвијало у дисциплинама: обарање чуњева, слагалица, шутирање пенала и пикадо.

Најбољи појединац у решавању слагалице био је Славко Дошеновић, а у обарању чуњева победник је Трајче Ми-

тушев. Прелазни пехар, у тесној победи, освојио је Општински одбор Љиг. Председник Општинског одбора пензионера Љиг Бранислав Вукашиновић казао за идућу годину такмичење у другом граду.

Дружење је настављено уз музику и ручак. После ручка чланови су разгледали град.

Т. М.

60 ГОДИНА 10. КЛАСЕ ИВА

Поводом 60-годишњице од завршетка 10. класе Интендантске војне академије заказујемо окупљање 25. маја 2019. године у 11 часова у банкет-сали Дома Војске Србије у Београду.

Организациони одбор

ПЕТ ДЕЦЕНИЈА 15. КЛАСЕ ТПШ

Сусрет припадника 15. класе Техничке подофицирске школе биће одржан 18. маја 2019. године у ресторану Дома ВС у Београду (Француска 2). Почетак окупљања предвиђа се за 9 часова, а свечани ручак око 13 часова. Пријављивање: Рајко Новаковић (064/807-5524) и Драгоја Вучен (064/ 1928-701).

Рекреативни сусрет ветерана Црне Горе

ТРИЈУМФ ВОЈНИХ ВЕТЕРАНА

Спортски полигони Основне школе „Радојица Перовић“, у Подгорици били су 23. марта мјесто окупљања рекреативних друштава ветерана Црне Горе. Њих 125 из Цетиња, Никшића, Берана, Рожаја и два друштва из Подгорице, дошли су да се друже, рекреирају, заиграју, запјевају и искажу своје рекреативно-спортске способности и умјеће.

Постројавање, химна. Рекреативцима се ријечима добродошлице, у име Војних ветерана, обратио домаћин сусрета Комнен Бајчета и зажели добро дружење и спортску срећу. Почетак сусрета означио је предсједник Ветерана Црне Горе др Рацо Мијановић и позвао такмичаре на спортско понашање и фер-плеј борбу.

Ветерани се опробали у пет дисциплина: пикадо, плојкање, кошарка, набацивање обручева и бацање камена. По завршетку спортског сусрета, најбољима су, на заједничком ручку, у ресторану „Њујорк“, уз музику и игру, додијељене медаље и дипломе, за по три најуспјешнија такмичара у мушкој и женској конкуренцији и побједнички трофеј првопласираног екипи у генералном пласману.

Био је то прави дан спортске рекреације неморних ветерана и допринос бољем здрављу и животу особа трећег доба. Организатору такмичења и судијама чиста петица а такмичарима висока оцјена за спортско понашање.

Побједнички трофеј за освојено прво мјесто у генералном пласману припао је екипи Војни ветерани, друго мјесто освојили су ветерани Цетиња испред ветерана Никшића.

Побједници по дисциплинама били су: пикадо, Зоран Таушан, Војни ветерани; Славко Бојић, Ветерани, Никшић; Ратко Маројевић, Војни ветерани, а у женској конкуренцији Бранислава Јокановић, Војни ветерани; Цвијета Бојанић, Ветерани Цетиња и Кљајевић Јосипа, Војни ветерани.

Плојкање, прво мјесто Шимурина Динко Војни ветерани, друго Јаблан Михаило Ветерани Цетиња и треће Чедомир Вучковић, Војни ветерани, а у женској конкуренцији Слободанка Чворовић Ветерани Никшић, друго Невенка Ивановић, Ветерани Цетиња и треће Милица Нововић, Војни ветерани.

Кошарка - слободна бацања: први Жарко Вушуровић, Ветерани Цетиња, други Славко Бојић, Ветерани Никшића и треће Бранко Љесар, Ветерани Цетиња, а у женској конкуренцији прва Вера Ђурашковић, Ветерани Миленијум, Мијојка Ћорић, друго Ветеранима Никшића, док је треће мјесто припало Бранки Дробњак, Ветеранки Никшића.

Набацивање обручева: прво мјесто, Саво Челебић, Ветерани Цетиња, Чедомир Вучковић, Војни ветерани, друго и треће мјесто - Војни ветерани Динку Шимурина, а у женској конкуренцији Јосипа Кљајевић, Војни ветерани, Цвијета Бојанић, Ветерани Цетиња и Невенка Бановић, такође Ветерани Цетиња.

Бацање камена: Бећо Шаботић, Ветерани Берана, Ратко Арсовић, такође Ветерани Берана и треће, Комнен Бајчета, Војни ветерани.

Генерални пласман: Војни ветерани 42 бода, Ветерани Цетиња 35, Ветерани Никшић 29, Ветерани Берана 9 и Ветерани Миленијума 5 бодова.

Ветерани одоше расположени, задовољни уз обавјештење да је следећи сусрет бити 21. априла, а домаћин сусрета биће Спортско друштво Миленијум.

Р. Здравковић

Ратови српске војске

ДОБА СТАЛНИХ
КРИЗА И СУКОБА

Идеја ослобођења и уједињења српског народа и његових територија после вишедеценијског народноослободилачког рада била је општеприхваћена у свим неослобођеним српским земљама – Старој Србији, Босни и Херцеговини, Далмацији, Војној граници и у Војводини. Срби, нарочито њена омладина, јављају се као добровољци, да се са устаницима у Херцеговини и Босни, боре за слободу против турске окупације.

ПИШЕ: проф: др Милоје Пршић, пуковник у пензији

Први светски рат био је неизбежан. За њега су се, од Берлинског конгреса и привидног мира између великих сила у Европи, деценијама припремале, рат прижељкивале и њега изазвале Немачка и Аустроугарска.

Србија после Балканских ратова није била спремна – ни економски, ни финансијски а ни војнички – за нова ратна напрезања. Аустроугарска јој је наметнула нови рат. Незадовољна одговором српске владе на ултиматум Аустроугарска је прекинула дипломатске односе, Србији објавила рат и, на њу, извршила агресију 12. августа 1914. године.

Србија је 1914. мобилисала око 395 000 људи. Уочи тројне агресије 1915. има 404 020 војника. До краја рата мобилисала је 707 343 човека или преко 15% укупног становништва. У рату је претрпела огромне демографске губитке. Њена војска изгубила је 402 435 људи. Командни кадар, посебно онај који је командовао нижим јединицама – онај који се борио „раме уз раме“ са својим војницима – претрпео је највеће губитке.

У 1914. српска војска изгубила је више од 1 000 старешина. У првој, другој и трећој години, изгубила је преко 3 500 старешина, а 1917. и 1918. године 2 800 људи. Поименично смо евидентирали 6 500 погинулих, а пописали – 5 234 имена.

По структури чинова највише је погинулих каплара, затим наредника и поднаредника, па поручника и капетана. Највећи губици старешинског кадра дешавали су се у време битака на Церу, Дрини и на Колубари, у тројној агресији 1915; затим при повлачењу преко Албаније и Црне Горе; на Солунском фронту и при пробоју фронта.

Од „мира са чашћу“
ка неизбежном рату

Од револуционарних година половином 19. века до почетка Великог рата 1914. године Европа је више у кризама и ратовима но у миру. Оптерећивали су је: вишедеценијски ратови за стварање једнонационалних држава (Немачке, Италије); рат између Пруске и Аустрије за превласт у немачком националном корпусу, Пруско-француски рат; оружани устанци балканских народа за ослобођење од туђинске

власти; тајни споразуми и Уговори Аустроугарске и Русије из Рајхштата и Будимпештанска конвенција о „судбини“ Балкана и балканских народа; њихови планови о подели Балкана (разграничењу) на интересне територије; српско – турски ратови (1876 – 1878.); стварање војних савеза; анексиона криза (БихХ); неуспеле реформе у Турској – младотурска револуција; и балкански ратови. Наведени догађаји дефинишу односе између великих сила у Европи – а они су непомирљиви, конфликтни и искључиви. Због сукоба интереса, оне су увеле Балкан, Европу и свет у Велики рат за који су се припремале од седамдесетих година XIX века.

Када је и где зачета „клица“ која је нарастала до рата катастрофалних последица и која је узроковала огромне демографске губитке српског народа и његове војске?

Идеја ослобођења и уједињења српског народа и његових територија после вишедеценијског народноослободилачког рада била је општеприхваћена у свим неослобођеним српским земљама – Старој Србији, Босни и Херцеговини, Далмацији, Војној граници и у Војводини. Срби, нарочито њена омладина, јављају се као добровољци, да се са устаницима у Херцеговини и Босни, боре за слободу против турске окупације.

Од уједињена Немачке и Италије – Европа је ушла у период сталних криза. Настале су као последица различитих интереса и приступа о подели „турских“ територија и остатка света. Прво, економско а онда и енормно војно јачање великих сила, њихово повезивање у војне савезе условило непомирљиве односе и константне кризе у којима је преовлађивала снага а не разум. Тако су се Аустроугарска и Русија маја 1876. (Андраши и Горчаков) прво у Рајхштату договорили (1876), а шест месеци касније потписале тајну Будимпештанску конвенцију (јануар 1877) о Балкану. Оспоравају борбу српског народа за ослобођење, независност и уједињење. Инсистирају да се очува постојеће стање на Балкану и „обавезно“ спречи стварање једнонационалне (српске) државе на Балкану. Тиме су осујетиле напоре српског народа да се ослободи и уједини. За себе „осигуравају“ право да „ће наступати заједно како би решиле последице рата“ и „Аустрији се даје“ могућност „да анектира

Турску Хрватску и неке пограничне делове Босне“.

Како је Србија дала већину
располагајућих дуката

Српске устанке у Херцеговини и Босни подржале су и Србија и на Црна Гора. Оне су се, потписивањем Тајног уговора о савезу и Војничке конвенције, обавезале да ће се супротставити свакој подели Турске „по којој би један, ма који део, српске (ње)не територије потпао под власт каквог страног суверена“, који би посегао да освоји земље у којима живе Срби“. При томе Србија је прихватила да Црној Гори стави на располагање 40 000 од 70 000 дуката колико је имала. Неразумно према себи а попустљиво према Црној Гори. Обе су, недовољно спремне, ушле у рат против Турске (1876-1877). Црна Гора је, делимично постигла успех. Исход првог рата по Србију био је, и поред неких победа њене војске, неповољан. У Други рат, Србија је ушла (децембар 1877.) војнички, политички и дипломатски спремнија и у савезу са Русијом. Њена војска постигла је, до краја 1877. значајне победе – ослободила четири округа а онда, јануара 1878. продужила дејства ка старој Србији и стигла до Грачанице и Приштине. Међутим, потписивањем Санстефанског мира (3. март 1878.) заустављена су дејства српске војске а тиме и прилика да ослободи Стару Србију – КиМ. У другом рату против Турске српска војска претрпела је губитке од 5 400 људи, од чега 563 старешина. Санстефански мир нанео је „тежак“ ударац српским националним интересима. Изван њених граница остале су и Стара Србија и Босна и Херцеговина (под турском окупацијом).

Срби од Берлинског конгреса
до рата 1914. године

Санстефанским уговором Русија је покушала да обезбеди свој утицај и интерес на Балкану. Велике западноевропске силе незадовољне Санстефанским уговором, захтевале су његову ревизију са циљем да његов садржај учине ништавним. Покренуле су интензивну дипломатску активност у којој учествују, пре свега, Русија и Енглеска. Енглеска инсистира на очувању Турске а Русија да „болесника са Босфора“ треба докрајчити. Преговори су резултирали усвајањем и потписивањем тајног Британско – Руског Меморандума (мај 1878.) којим су утврђени основни правци ревизије Санстефанског уговора и отворен пут да се одржи Берлински конгрес. За учињене услуге у преговорима са Русијом у састављању Меморандума, пре свега, у заштити Турске, Енглеска је „на поклон“ добила Кипар.

Берлински конгрес је донео „мир у Европи међу Великим силама“. Учесници Берлинског конгреса извршили су ревизију Санстефанског уговора. Међутим, Конгрес није уважао интересе балканских народа. Није им дао прилику да учествују у решавању Источног питања. На Конгресу су прихваћени договори Русије и Аустроугарске из Рајхштата и Тајна Будимпештанска конвенција. Тиме су директно утицале на (наредне) токове историје на Балкану и балканских народа и почетку рата 1914. године. Немачка и Енглеска су помогле Аустроугарској „да се шири“ ка Балкану. Берлински уговор био је „продукт трансак-

Српски војници на Солунском фронту

ције између страха Енглеза од напретка Словена и страха свих других од претећег рата". Спасео је „Турски од расула“ и вратио јој територије „што је продужило отоманску власт“ над делом хришћанских народа.

У раду конгреса Немачка дипломатија је доминирала. Њен утицај био је пресудан у обликовању његових одлука и завршних одредби. Аустроугарска, неупитни савезник Немачке, добила је кључну улогу у решавању Источног и српског националног питања и право да окупира Босну и Херцеговину а војнички и трговачки запоседне западни део Рашке области.

Србија је међународно призната. Добила је незнатно територијално проширење – не зато што нико од српских чланова на Конгресу „није више тражио, него што су од њене тражбине откидали апсолутно сви који су на конгресу имали судбинску улогу у односу на право и правду“. Због наведеног оправдано је говорити да је „трагика српског народа“ што се нашао на путу аустроугарског и немачког експанзионизма. Одлуке Конгреса су, осим о делу о међународном признању Србије, биле против интереса српског народа. Потврдило се да су политички, економски, културолошки и конфесионални интереси великих европских сила пресудно утицали на то да оне обезбеде своје интересе и утицај. У конкретном, Аустроугарска и Немачка су на Конгресу „широм“ отвориле врата за продор на исток који је водио, преко српских земаља и Балканског полуострва.

Народи Балканског полуострва остали су без решених, бројних, проблема пре свега, без решеног националног питања. Нису решени проблеми који су вековима оптерећивали балканске народе и државе. Насупрот тога, Балкан је, постао поприште трајних сукоба интереса „великих“ а због тога и честих ратова.

Аустрија је, после катастрофалног пораза у рату против Пруске 1866. године код Канигреца, своје освајачке планове усмерила ка Балкану. На Берлинском конгресу добила је улогу да решава Источно и српско национално питање. Неспорно, Немачка јој је, уз ранији пристанак и Русије у Рајхштату и Будимпештанском конвенцијом, у томе помогла.

Одлуке Берлинског конгреса биле су од далекосежног значаја за историју Балкана. Са њима је почело прекрајање његове историје и историје балканских, посебно српског народа. Аустроугарска је стимулирана да: шири утицај ка југоистоку Европе; учествује у деоби „турских“ територија после распада турске империје; и, при томе, са Немачком оствари трајну и непоколебљиву сарадњу. Аустроугарска дипломатија и њена војска постале су претходнице и „крчиле“ пут Немачком продору ка средњем истоку. Наведене чињенице упућују на закључак да Берлински конгрес представља; прво, међаш (без обзира на привидан мир) ка сталном погоршавању односа између великих сила до њихове међусобне нетрпељивости; друго, за груписање земаља у војне савезе („по правилу“ претходе ратовима); и треће, (или прво) Немачка је, у походу на исток, балканским, пре свега српском народу задала тежак ударац од којег се Срби нису опоравили јер су у два велика рата, које је Немачка изазвала, претрпели милионске губитке у људству.

Србија је међународним признањем окончала већевеценијску херојску борбу за стицање независности. Међутим, већ у првим деценијама двадесетог века била је приморана – због неправде која јој је учињена на Берлинском конгресу, а у циљу ослобађања својих сународника од турске окупације – опет потврђује своју одлучност и упорност, свој патриотизам и знање, спремност и издржљивост – да ратом против Турске ослободи своје сународнике и окупи их (уједини) у своје границе. Била је то нужност Србије и српског народа који је под окупацијом и од Шиптара трпио велике зулуме. А она се косила са интересима великих сила па због тога и није имала њихово разумевање. Оне опет, Аустроугарска и Русија тајним споразумима о Балкану (1897. и 1903.) траже да се „очува постојеће стање“, а онда, ако то не буде могуће, потврђују раније договоре да „посед Босне и Херцеговине не може бити предмет ни за какву дискусију“ и да је она под Аустроугарском. Истовремено, Аустроугарска оживљава идеју да се образује „једна независна држава под називом Албанија“.

Србија у Балканским ратовима

Почетком 20. века и сменом династија на престолу, Србија је одбацила понижавајући положај према Аустроугарској. Све до 1903. године била је према њој, у готово полуколонијалном положају. Династија Карађорђевић се, у политици и трговинској размени, окренула другим земљама. Ослободила се, економске и политичке зависности од Аустроугарске што је код великог суседа изазвало противљење и жестоке реакције. Аустроугарска је, 1904. Србији запретила Царинским ратом а две године касније (1906) га наметнула. Односи две земље се, од октобра 1908. још више погоршавају. Аустроугарска влада је, супротно одлукама Берлинског конгреса, извршила анексију Босне и Херцеговине, без одобрења – од „новог“ европског конгреса. Влада у Бечу је тада проценила да ће њена одлука „лако“ проћи што се, уз незнатна дипломатска „таласања“ и десило. Имала је подршку Немачке; Русија је, после рата са Јапаном слаба; Француска равнодушна; Енглеска мирољубива; а „од Италије се не треба плашити“. Само је Србија уложила протест – ноту против присаједињења БиХ Хабзбуршкој Монархији. Одговор на српску ноту дошао је од ниже-разредног службеника владе у Бечу, а гласио је да „Србија нема у овој ствари (анексији) шта да говори“. Тиме су се односи две државе веома погоршали – доведени до пред избијање рата. Велике силе су, и поред интензивне дипломатске активности Србије, анексију прихватиле као свршен чин. И сама Србија је, под њиховим притиском, морала да прихвати анексију. Напети односи су релаксирани тако што је Србија 31. марта 1909. прихватила докуменат, односно „капитулацију“, којим се обавезала да „неће“ покренути питања о положају својих сународника у Аустроугарској и Босни и Херцеговини. Овим чином рат је само на кратко „одложен“.

Анексиона криза снажно је продрмала српску јавност. Од тада, у Србији се вредно ради. Државни препород иде ка јачању националне свести и буђењу идеје о ослобођењу и уједињењу свих српских земаља. Пробудила се вера и самопоуздање код целог српског народа. На површину је избила генерација која је покренула решавање српског националног питања, која је савладала несреће које су „задњих деценија“ долазиле од великих сила. Успела је да поврати веру и снагу народа која је била „убијена“, пре свега односом Аустроугарске, Немачке и Русије, крајем 19. и почетком 20. века према српском питању.

Крупна промена у националном бићу српског народа, буђење националне свести код других балканских народа а и „буђење“ и опрезан „повратак“ Русије на Балкан – погодовали су стварању политичких и војних савеза балкаских држава. Био је то прави пут и велики помак у односима да се одлуче да удруженим снагама – ратом 1912. године започну рат против Турске и у њему се ослободе од турске окупације. Првим балканским ратом – великим победама српске војске на Куманову и Битољу и савезничких снага балканских земаља на другим ратиштима уништена је снага турске војске на Балкану и снага турског царства.

Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Прехлада или алергија

СВЕ ЈЕ ИСТО НА ПОЧЕТКУ

Алергије се никада у потпуности не могу излечити, али постоје начини да се држе под контролом. Најбитније је избегавање контакта са алергенима. Држати затворене прозоре у току сезоне, после боравка напољу мењати одећу, купати се и прати косу што чешће јер поленова зрна која се задржавају и на одећи, кожи и коси могу додатно да иритирају и надраже и ако нисте напољу.

Б уђење природе у пролеће, листање дрвећа, ницање траве и цветање биљака многим осетљивим особама доноси кијавицу: воденкасту секрецију из носа, сливање секрета низ грло, свраб носа и сузење очију... И све то изгледа као прехлада, а заправо није, па се често покаже да су у питању симптоми полenske алергије. Она је последица преосетљивости организма на „окидаче“ из спољне средине, у овом случају – на полен. Организам тих особа реагује повећаном продукцијом специфичних антитела на спољашње алергене на које, иначе, већина људи уопште не реагује. Једна особа може бити алергична на једну или више врста поленових зрна. Тегобе полenske кијавице су сезонског карактера и пролазе

Није мали број људи који с пролећа муку муче са алергијама

са смањењем концентрације полена у ваздуху, па многе особе са овима тегобама чекају да симптоми прођу сами од себе. Ако се, међутим, не контролише, алергија

ска реакција може да захвати кожу, слузокожу, слузнице горњих или доњих дисајних путева, а временом обично прерасте и у бронхијалну астму.

Алергије се никада у потпуности не могу излечити, али постоје начини да се држе под контролом. Најбитније је избегавање контакта са алергенима. Држати затворене прозоре у току сезоне, после боравка напољу мењати одећу, купати се и прати косу што чешће јер поленова зрна која се задржавају и на одећи, кожи и коси могу додатно да иритирају и надраже и ако нисте напољу.

Ако и то није довољно, благовремена и правилна употреба лекова против алергијске кијавице може знатно да смањи појаву симптома.

Данас се сматра да хомеопатски лекови који специфично утичу на функцију имуног система у контакту са алергеном смањују претерану осетљивост. Подстичу одбрамбене механизме организма и тиме активирају самоизлечење. То се манифестује смањењем симптома алергије као што су кијање, запушен нос, свраб и црвенило очију. Једини лек ове врсте у нашим апотекама је хомеопатски медикамент – Полинол.

Полинол не само што отклања симптоме алергије, већ се може користити и превентивно да до појаве симптома алергије ни не дође. Полинол таблете против алергенске кијавице могу користити и деца од три године, одрасли и старе особе са овим тегобама. Доступан је у апотекама и може се добити без рецепта. Таблете се отапају у устима пола сата пре или после јела, а примењује се најдуже шест до осам седмица.

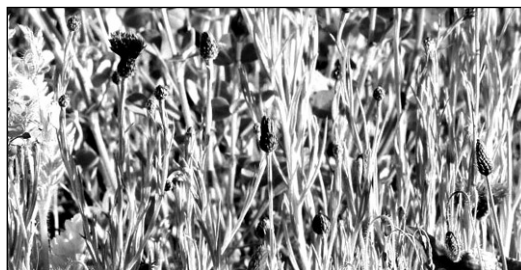
Пре употребе пажљиво прочитати упутство где је у детаље објашњено како користити лек у односу на животно доба и фазу болести.

Добро је знати ИСХРАНА КОД АЛЕРГИЈА

Откривање и избегавање узрока проблема

У последњих неколико година, све више особа које имају неку алергију на храну, или сезонске алергије приликом цветања одређених врста биљака.

Важан удео у ублажавању алергија има свакако и исхрана, било да су особе алергичне на сезонско цветање биљака, или је у питању алергија на храну. Важно је да се открије узрок алергије, како бисмо могли превентивно што боље да утичемо на то да до симптома не дође, или да бар буду у блажем облику. Алергија представља преосетљиво стање имуног система појединих особа на материје из нашег окружења, као и из хране. Улога имуног система је да одбрани тело од свега што је страно и штетно, било да је пореклом из унутрашње или спољашње средине. На тај начин се код здравих особа ствара имунитет тј. отпорност према штетним чиниоцима. Најчешћи

алергени из околине су контактни алергени: козметика, шминка и накит. Респираторни алергени: прашина, гриње, полени дрвећа, трава и корова...

Алергијске реакције могу се јавити у било ком добу живота, нарочито у данашње време када је околина постала врло агресивна. Код осетљивости на неку врсту хране врло је важно да се приликом посете лекару открије да ли је реч о алергији на неку намирницу, или се ради о нетолеранцији на неку врсту намирнице.

Храна која најчешће узрокује алергијске реакције

Намирнице које најчешће узрокују алергије су кравље млеко, јаја, риба, ракови и шкољке, житарице, соја, кикирики, ораси,

бадеми, лешници и јагоде. Код одраслих око 90% алергијских реакција на храну узроковано је кикирикијем, орасима, рибом и шкољкама, а код деце јајима, млеком, сојом и брашном. Код пацијената који су алергични на полен брезе честа

је алергија на јабуку кромпир, шаргарепу, целер, грашак и киви.

Треба обратити пажњу да прерађена намирница не садржи неке од следећих супстанци из категорије боја, конзерванса и заслађивача: натријум бензоат, боја тартразин која се налази у жуто обојеним напцима и слаткишима и заслађивач аспартам. Ево и неких ознака на декларацијама за шетне адитиве: E102 E110, E122, E123, E127, E131 E132, E150, E151 E153, E154, E171, E173, E210, E220, E223, E232, E249, E250, E284, E285, E310, E311, Ш12, E320, E321, E308, E407, E472, E473, E512, E553, E620, E621, E622, E626, E942, E950, E951, E952, E954, E1440

Симптоми и лечење

Уколико је особа алергична на неку намирницу, симптоми се испољавају у токи од

неколико минута, сати или дана, а најчешћи симптоми су: оток језика, усана, непаца или ждрела, грчеви, мучнина, повраћање, дијареја, дерматитис, астма, главобоља...

Ако се са лечењем и искључивањем алергена не почне на време, стање се код великог броја оболелих погоршава. Најчешћи лекови су антихистаминици и, краткотрајно, кортикостероиди.

Две одличне намирнице за одбрану од алергије

Јестиво кокосово уље има високу хранљиву вредност и лековито деловање због лауринске киселине које још једино има у мајчином млеку, а која се приликом уноса у организам претвара у монолаурин-супстанцу која има снажно деловање против вируса, бактерија и паразита, па се његовим уносом јача имунитет и ублажавају симптоми било какве алергије. Кокосово уље осим што делује добро на имунитет, ако га укључимо у свакодневну исхрану, подиже ниво енергије која врло често недостаје – због пролећног умора. Кокосово уље можете користити до три пута дневно по једну кафену кашику тако што ћете га отопити у устима.

Једна кафена кашичица куркуме дневно нам јача имуни одговор, јер куркума има снажно антиоксидативно дејство а поред тога поспешује и брзо изbacивање токсина из организма, а побољшава и варење хране. Куркуму можете користити као додатака јелима, а можете и као напитак, али након оброка јер може изазвати горушицу. Куркуму можете додати и разним поврћним и воћним смуттима, али је због блажег укуса можете користити и растворену у јогурту.

Како се одређују алергени

Најчешћи вид одређивања алергена је примена тестова на кожи да би се уочиле реакције на различите, познате алергене. Реакције се појављују од неколико минута до једног дана након наношења. У испитивањима пацијент се подвргава тачно одређеној исхрани како би се уочиле намирнице с алергенима. Још један од сложенијих тестова је елиминацијска дијета, која неко време исхраном стабилизује стање организма, а након тога се уводи у исхрану нова врста намирница, и ако пацијент реагује на нову уведено храну, то значи да се потенцијални алерген налази у њој.

Овакав вид исхране служи само ради дијагностике, није користан за дужу употребу, јер на тај начин не дајемо телу довољно нутријената који се добијају разноврсном исхраном. Постоји још један вид откривања алергена, а то је тест интолеранције на храну лабораторијским тестом из крви која се може одрадiti на више од 1000 намирница које су заступљене у исхрани. Водећи се табелом добијеном на тај начин могуће је бити на елиминацијској дијети.

Овде треба увести вид исхране која ће јачати имуни систем а то је најпре храна богата антиоксидантима као што су витамин А, Е и Ц, минерали, цинк и селен и храна богата омега 3 киселинама и добрим масноћама.

Јована Славковић
Извор: *Мој живот*

Међу најлековитијим биљкама на свету, а код нас расте као коров

ИМЕ МУ ЈЕ ГЛОГ

Глог расте у Европи, Азији, Северној Америци и Медитерану, али данас је проширен по читавом свету. Расте уз путеве, ивице шума и ливада, а карактеристичан је по трњу и трокраким и петокраким листовима. Познат је и под називима бела драча, бели трн, глогић, глоговац, глоговина, оштри трн, трнка, жетица, глаговна глог, глогиња, медведове хрушке.

Глог садржи активне материје с антиоксидативним деловањем. У цветовима се, уз нешто етеричног уља, налази триметиламин и гликозид оксиакантин. Плодови садрже етерично уље, танин, сапонин, гликозиде и фруктозу, те у изузетним количинама калијум, натријум, калцијум и соли фосфорне киселине.

Након уврштавања тинктуре свежих плодова глога у хомеопатску књигу Вилмара Шваба, постао је популарна биљка и предмет многих истраживања. Она су потврдила да је глог вредан лек за срце. Међу охрабрујућим закључцима је и онај да глог спречава болест модерног доба – инфаркт.

Сви који имају проблема с превисоким притиском, желе да се заштите од опасности високог холестерола и зачепљења крвних судова, те сви који пате од срчаних криза, могу се с пуним поверењем лечити глогом.

Ова биљка широко се користи за одржавање здравља крвног система, код високог притиска, слабљења срчаног мишића и срчане аритмије. Прихваћен је као сигуран и делотворан третман раних фаза срчаних болести, те као делотворна терапија код већ узнапредовалих фаза.

Препоручује се након срчаног удара, будући да повећава прокрвљеност коронарних крвних судова. Поспешује активност и бољу исхрану ћелија срчаног мишића. Уопштено би свако изнад 50 година требало повремено узимати тинктуру глога.

Глог је једна од биљака с најјачим смирујућим дејством. Помаже код умора, мањка енергије, лошег сна, тешког дисања, вртоглавица, лупања срца, тескобе, нервозе и шума у ушима.

Може се користити као помоћ код мршављења, јер подстиче изbacивање вишка воде из организма. То га својство чини корисним и код целулита, едема и болести зглобова.

Глог јача везивно ткиво на зглобовима, а због антиупалног деловања саветује се код улцеративног колитиса и пробавних тегоба. Штити од деловања слободних радикала и спречава болести крвних судова попут артериосклерозе. Бројне студије о глогу установиле су да је он сигуран и добро подношљива биљка. Међутим, глог се не препоручује трудницама и доиљама.

Кора се сакупља у пролеће када колају сокови, те се користи осушена или свежа. Плодови се беру у јесен када су јаркоцрвени. Цветови, по могућности бели, беру се у пупољцима или непосредно пре отварања. Време за брање цветова је између априла и јуна. Суше се у хладу у танким слојевима.

SLUŠNI APARATI NA LEKARSKI RECEPT POSEBNE POGODNOSTI ZA VOJNE PENZIONERE !

- VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
- NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
- PRODAJA NA RATE

BEOGRAD, Sazonova 18a
011/2435-924

NOVI SAD, Vase Pelagića 4
021/425-370

WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

Војнички сусрети

ЧВРСТ ИНЖИЊЕРИЈСКИ СТИСАК РУКУ

Некада стечено пријатељство и другарство, најпре кроз школовање, а касније кроз активну службу, код инжињераца се никада не заборавља и негује се кроз годишње сусрете. Сваки годишњи сусрет 7. марта, поводом некадашњег Дана инжињерије ЈНА, доказује колико је чврсто другарство деценијама стварано. Стицак руку и срдчан загрљај у знак поздрава, то најбоље показују.

Овогодишњи празник, инжињерци су обележили у ресторану ратних војних инвалида у Београду. Њих 70, у врло пријатној атмосфери, испричали су једни другима своју инжињеријску историју, понављајући доста тога са ранијих сусрета. Још увек се сећају много тога што им се догађало на изградњи путева, мостова... по врлетима Југославије. Сетили су се и многих својих колега којих данас нема међу живима. Свима њима, минутом ћутања, одата је пошта и захвалност што су као инжињерци, током службе у саграђене објекте и део себе уградили...

Ово дружење инжињераца значајно је и по томе што се заједнички окупљају инжињерци свих класа, без обзира на ранији чин и положај, па је и због тога било веома свечано и весело.

И ове године један од искусних организатора био је неуморни Милош Чавић, а сусрет је, уз поздрав свима, отворио Никола Николовски.

Када су се растајали, поздрав инжињераца био је – видимо о се идуће године.

С. Стојановић

Узгредно забележено

ОМАЖ БОРЦУ ЈОВАНУ

Недавно је у Свечаној сали Дома инвалида у Београду одржана свечаност посвећена ратном путу Друге пролетерске бригаде. Било је то занимљиво подсећање на љуте борбе које је водио та јединица, на хероје бригаде, на обичне борце и народ што је за своје борце давао и последњу кору хлеба.

На скупу је било само два-три борца из строја негдашње Друге пролетерске, али је било неочекивано много оних који припадају старијој, средњој, а и млађој генерацији потомака и поштовалаца НОР-а. Показало се да и те како има оних који настављају традиције славне бригаде. Међу њима су били и извиђачи одреда „Народни херој Луне Миловановић“.

Како су се говорници ређали, тако је свако бираним речима поздрављао Јову Радовановића, пуковника у пензији који, иако у 97. години, пише нову књигу. Чак је и хор певао за Јована. А када се Јован обратио скупу, проломио се френетични аплауз. Свечаност се претворила у својеврсни омаж Јовану Радовановићу. Био је то прави доживљај. Наш народ поштује своје јунаке

З. П

Годишњи скуп Секције гардиста и потомака

НОВИ ПРЕДСЕДНИК МИЛЕ СТОЈКОВИЋ

УДому инвалида у Београду средином априла одржана је редовна годишња Скупштина Секције гардиста и потомака, формиране у окриљу СУБНОР-а Београд.

Извештај о активностима које су се одвијале током претходне године поднео је досадашњи председник секције Бранко Гајић. Неговање светлих традиција гарде и даље је

у центру пажње те организације. Наведене су и готово све активности у којима су учествовали бивши гардисти или потомци.

На скупу су уручене чланске карте новопримљеним члановима из редова генерала, који су приступили секцији, после сусрета организованог пре месец дана у Гарди.

Донета је и одлука да се Секција преформира у удружење, како би као правно лице чланови могли да конкуришу за пројекте који се нуде на нивоу града.

Бранко Гајић је замолио присутне чланове да га ослободе дужности председника, али да и даље остаје у најужем руководству удружења, што је прихваћено. За новог председника изабран је Миле Стојковић.

З. П.

Свечаност у селу Текериш

ДАН ШКОЛЕ ЈУНАКА

Основна школа „Степа Степановић“ на Текеришу обележила је 176. годину постојања и рада. Током Церске битке у школи је било превлажиште и болница у којој су видане ране јунацима славног боја.

Госте, међу којима су били и представници војних пензионера, поздрављао је директор Милан Пауновић, који је нагласио да је мало школа у Србији са овако дугом и богатом традицијом. Најбољим ученицима са регионалних и републичког такмичења уручени су поклони у виду књига.

Ученици нижих и виших разреда потом су приредили богат и разноврстан културно-уметнички програм.

З. П.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Снимио:
**Милен
Чуљић**

Година XVII. Број 183. АПРИЛ, 2019.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ивани-
јум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Кли-
јенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часо-
ва;

***Славица Јањић и Љиљана ЈАКОВЉЕ-
ВИЋ**, из Београда, Хајдук Вељко венац 4-
6, тел. 011/415-3467, 064/8586510 и
069/162-3244; Клијенте примају понедељ-
ком, средом и четвртком: зими од 17.00 -
19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте при-
ма: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-
15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18
часова.

За потребе војних пензионера ови адво-
кати обављаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће
све остале адвокатске услуге уз накнаду по
важећој адвокатској тарифи умањеној за 20
одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и
Гордана Бучевац Стефановић), односно 30
одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редо-
след адвоката дат је по редоследу склапа-
ња уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу ко-
ристити чланови УВПС, чланови њихових
породица, као и сви остали војни осигура-
ници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел. 011/8333-
142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и
011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Ако је „у име народа“
Овај народ је много кажњен.

У недостатку сведока и
докумената, мораћемо се
служити истином.

Оперите руке добрим
сапуном, после тога оперите
сапун.

Потпуно вам верујем
и заслужено сам кажњен.

Има бесмртних уди,
неки једном умру, а многи
су умрли и мисле да су
живи. већина само мало
вететира.

Образоваћемо асоцијацију
неписмених, уз помоћ
хуманитарних организација
из иностранства.

Све смо поштено поделили:
Ником ништа!

Александар Јовановић

TANJAdent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.
Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Др Тијана Миловановић
др стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х

Сусрет граничара са карауле „Кошаре“ ОСВЕДОЧЕНИ ЈУНАЦИ НАШЕГ ДОБА

→ Наставак са 2. стране

Одлазе на локално гробље да би одали пошту Дарку Јокићу, коме се живот угасио 2010. године. Крај споменика војнику са Кошара мајка Миленија и сестре Данка и Бранка.

„Заједно смо отишли у Војску, заједно са караулу „Кошаре“. Био је ведар, шалив и позитиван тип. Онда сам ја добио прекоманду у интервентни вод 53. граничног батаљона. Он је остао на караули. Већ првог дана напада, на тачки Раша е кошарес, ранила га је минобацачка мина, вели Веселин Ђокић, један од организатора сусрета граничара.

За отаџбину и веру

Манастир Рујно, у атару села Врутци, на десној обали истоименог језера. Отац Теодосије, који је доживео погром у Хрватској, са још двојцом свештеника, служи парастос за све погинуле граничаре. Помињу се витезови „за вечнају памјат“. Дарко Бјелобрк, Миленко Божић, Иван Богосављевић, Предраг Богосављевић, Предраг Леовац, Драган Милићевић, Дејан Мисирлић, Мирослав Стојановић, Иван Васојевић и Славко Крунић.

Лелујале светлости свећа обасјавају лица пред којима титрају слике тешких борби на Кошарама...

Који минут касније, у гостопримници манастира, командант 53. граничног батаљона пуковник Душко Шљиванчанин, бираним речима захваљује братству манастира и Српској православној цркви што вечно бдију над уснулим граничарима и помињу јунаке да се не забораве.

„Не само да ценимо то што сте ви као младићи тамо урадили, већ реч поштовање нејака је да искаже дивљење код нас истинских Срба. То је део наших срца и живота. Немојте мислити да је ваше страдање заборављено и да се не цени. Све је то ушло у светињу. Молимо се Господу и сваке недеље помињемо све борце који су се борили за нашу отаџбину и веру. Овде, у дому светог Ђорђа, част је да можемо да угостимо вас који сте део српске историје. Косово је одувек било српско и тако ће и остати, казao је између осталог отац Теодосије.

По памћењу аутора овог текста, који је боравио у више наших манастира, када су у посети биле високе државне делегације, никада тако свечано, достојанствено и са толико високим дигнитетом није дочекана једна група као у манастиру Рујно.

Пут даље води на Златибор.

У вили „Мина“ госте ишчекује туристички посленик и власник више од тридесет апартмана Јанко Илић. Дуго се распитивао док није дошао у контакт са граничарима. Онда их је позвао да сви одреда, колико их год има, два дана буду његови гости.

„Дуго сам маштао да видим ко су ти људи. Да им се као грађанин макар мало одужим. Када смо те 1999. године били у резерви, причали смо о томе ко су хероји са „Кошара“. Знали смо да је реч о људима што имају велико срце, вели Јанко Илић, који је граничаре дочекао с ракијом старом десет

лета, тек печеним прасетом и јагњетом.

Газда Јанко наручио је јунацима и музику, да их мало разгали...

Граничари му захвалили урамљеном репликом натписа са карауле „Кошаре“, а пуковник Душко Шљиванчанин му је уручио и посебну захвалницу.

Сутрадан изјутра колона аутомобила вијугала је ка Сјеници.

Навиру сећања...

Бранили смо нејач и светиње

„У одбрани Кошара првих 48 сати било је најтеже. Као у паклу, гађали су нас свим и свачим. Одолевали смо јер смо знали да су иза нас нејач и светиње. Нисмо ни помишљали на храну. Једина потреба била је да бранимо и одбранимо Космет. Најтежи тренутак за мене био је онај када смо, због нестанка муниције, морали да се повучемо на резервни положај. Били смо у својеврсној потковици. Немате рањеног ни погинулог, а морате да се повучете. Тамо смо дочекали крај рата, а непријатељ није дочекао победу. Мајор Димчевски, нам је говорио је да сваки метак не убија. Знао је да подигне морал. Ако одемо доле, говорио је, поклопиће нас авион. Тешио нас је да ће нам доћи помоћ и појачање. И дошли су, говори Саша Радојевић, тада водник и заменик команди-

Колона на путу за Горње Горачиће крај Сјенице

ра карауле „Кошаре“, а сада активни заставник прве класе који ће ускоро завршити Факултет безбедности. Ових дана је предложен за ванредно унапређење у чин потпоручника.

Срећни му били официрски дани.

На дружење је дошао Павле, млађи брат потпоручника Предрага Леовца, који је погинуо у покушају да заједно са својим војницима поврати положај на Ц 4 Маја глава.

„После терористичког напада 1998. године, Предраг је био на лечењу у Пљевљима. Чим је чуо да је караула нападнута, спремио се да се врати у јединицу. Још је јео блендану храну. Говорио је да мора међу своје војнике. И наш деда био је граничар... И ето, храбро је погинуо Предраг бранећи част и достојанство официра, напомиње Павле.

Томислав Рачић, из Крагујевца, чије је име у рату било Пламен, учинио је подвиг првог дана напада на караулу.

„Пошто ми је стигла замена на дужности командира минобацачког одељења 82 мм, претходне вечери спустио сам се у Батушу. Чувши за напад, заједно са двојцом резервиста, сео сам у трактор и кроз кишу мина пробили се до карауле. Уз пут смо два пута водом из потока хладили моћну машину јер је иначе по много чему неисправни трактор био на граници да прокува. Водника Владана Аврамовића затекао сам како по задатим елементима испаљује мине на албанске по-

ложаје. Нас двојица смо до јутра испалили још стотинак мина, наводи тадашњи активни водник, а сада цивил Томислав Рачић.

Чуло се и то да су губици могли да буду и већи. Испресецано земљиште, а нарочито потоци, показали су се добром заштитом. Док би у потоку захватили воду или се умивали, око војника и старешина падале су мине агресорске, али би најчешће уз познати звук „бућ“ завршавале у води или песку, а да нису експлодирале.

Заслужена ратна срећа, или...

Колона стиже у Доње Горачиће. Тамо их дочекују отац погинулог Ивана Васојевића, званог Јагуар Грујо, супруга му Анђелија и ћерка Биљана.

Даље се морало пешке стрмином до врха оближњег брда, где се налази десетак споменика тамошњих Васојевића, међу којима и Иванова.

Нариче мајка Анђелија, помиње синовљеве ратне другове, тешку судбину и тескобу у срцу. Нико није остао равнодушан. Из очију ратника потекле су сузе... Чини се да сузама нико није одолео. Минут ћутања. Запаљене свеће. Сећања...

„Био је двометраш, благе нарави, наочит, строг али правичан старешина. Када нам је наређено да повратимо Раша е кошарес, рекао сам воднику Ивану да желим ићи са њим у акцију. Одбио ме је речима: „Ти си јединац у мајке и оца, мораш овде да останеш“. После његове храбре погибје, сазнао сам да је и Иван био јединац, испричао је своје сећање војник Трајко, који је замолио да му презиме не помињемо.

Захвалио је отац Грујо ратним друговима покојног сина, рекавши да је од две могућности – да живи или да себи ускрати живот, одлучио да брине о синовљевом споменику и бди над успоменама о јунаку са Кошара, за којег другови кажу да је био један од најпопуларнијих старешина.

„Народ каже: време лечи рану! Ову рану време не може да излечи. Вама хвала свима што сте посетили вечну кућу мојег сина. Да сте вашим мајкама и очевима живи и здрави и да Бог да ратова више никада не буде, тихим гласом рекао је Грујо.

У Сјеници, у завичајном клубу „Петар Петровић Његош“, први ветеран тог града и члан Општинског већа Младен Ракоњац пожелио је добродошлицу ратницима, представивши им Сјеницу са свим одликама, потенцијалима, лепотама и богатством.

Пред растанак граничари су се присетили последњег дана на Косову и Метохији. Био је 14. јуни 1999. године. Колона од око стотинак возила спремна за марш. Један аутобус био је резервисан за граничаре. Укрцало се њих четрдесетак. Остали су или били на лечењу или на неком другом задатку.

„Колона је кренула, а аутобусу у којем смо били, пукла је сајла за рас. Колона када крене, нема више стајања. Зачас је војник Бобан Радојевић крампом отворио задњу хаубу и за крамп привезао сајлу. Затезао ју је на глас возача и отпуштао је. У аутобусу је владала мучна тишина. Тако смо се возили све до Бруса, где је аутобус поправљен, присећа се потпуковник Драгутин Димчевски, заменик команданта 53. граничног батаљона.

Умало да дође до ратне несреће!

Забележио **Звонимир ПЕШИЋ**